

ÜNNEPI IGEHIRDETÉSEK
A DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI
EGYETEM LEGÁTUSAI SZÁMÁRA

2018–2019

Ünnepi igehirdetések
a Debreceni Református Hittudományi Egyetem
legátusai számára
2019

Szerkesztette:
Horsai Ede

Kiadja a Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felelős kiadó: Dr. Kustár Zoltán rektor
Nyomda: Monaprint Bt.
Felelős vezető: M. Szabó Monika
Debrecen, 2019

TARTALOM

Karácsonyi ünnepkör 2018

Ne féljetek!

Dr. Gaál Sándor (DRHE – Nyíregyháza) 6

**A karácsonyi gyerek zavart okoz, avagy kell-e nekünk a bajkeverő
Jézus?** – Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE) 13

Békességre van szükségünk!

Dr. Fazakas Sándor (DRHE – Hosszúpályi) 20

Kezdetben

Dr. Kovács Krisztián (DRHE – Berettyószentmárton) 29

Húsvéti ünnepkör 2019

Húsvéti hírek

Dr. Gaál Sándor (DRHE – Nyíregyháza) 40

Isteni jogosultság

Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE) 47

Halálközelen – Életközelen – Istenközelen

Dr. Kovács Krisztián (DRHE – Berettyószentmárton) 52

Húsvéti álom – Húsvét II. nap (vagy I. nap du.)

Dr. Fazakas Sándor (DRHE) 61

Pünkösdünnepkör 2019

A tisztán látók közössége – Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE) 72

Pünkösdünnepkör meglepetések – Dr. Fazakas Sándor (DRHE) 78

A négy bázis – (Pünkösd 2. napjára)

Dr. Gaál Sándor (DRHE – Nyíregyháza) 89

AZ EGYSEG NAPJA – Pünkösd 2. napjára

Dr. Kovács Krisztián (DRHE – Berettyószentmárton) 95

**KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR
2018**

Ne féljete!

Dr. Gaál Sándor (DRHE - Nyíregyháza)

Lekció: Ézs 9,1-6

Előima: *Mennyei Atyánk! Örömmel és várakozással a szívünkben jöttünk el ma este színed elé a gyülekezet közösségébe. Először szeretnénk megvallani alkalmatlanságunkat és méltatlan voltunkat arra, hogy tiszta és szent módon ünnepeljünk. De reménységet adtál nekünk az elmúlt karácsonykor, s azóta is vasárnapról vasárnapra, hogy keressünk Téged, mert Te is keresel bennünket.*

Itt vagyunk, hogy hálát adjunk meglevő életkörülményeinkért, általunk szeretett és számon tartott családtagjainkért. A földi megélhetés mellett azokért a mennyből jövő lelki javakért, amiket gondosan elkészítettél és elküldtél számunkra.

Urunk engedd meg, hogy beálljunk azok sorába, akik előtted hódolnak és dicsőítenek azért a bizonyosságért, amit Jézus Krisztus eljövetele hozott nekünk.

Alázattal kérünk, hogy szenteld meg számunkra az istentiszteletet, s majd azt követően szeretteink között eltöltött időt ezen az estén. A Szentlélek jelenléte által köss össze azokkal, akik ma este létedért és a megváltás bizonyosságáért Téged imádnak.

Urunk várjuk szavadat, kérünk, hogy közöld velünk javunkat munkáló akaratodat. Ámen

Textus: Lukács 2,10-11

Ünneplő Gyülekezet!

Hát még egy angyaltól is lehet félni? Igen. És ha ez így van, akkor karácsony(este) szent légkörében legyünk őszinték és

tegyük fel a kérdést, akkor mitől nem fél az ember? A válaszunk: bármitől. Akár azt is mondhatjuk, hogy mindentől. A másik embertől, közöttük még olykor azoktól is, akit házastársként, felebarátként rendelt mellénk az Isten. De a lélekgyógyászat tudna csak igazán ehhez sok-sok esettel szolgálni, elvezetve odáig, hogy az ember képes még önmagától is félni.

Ez érvényes a körülményeinkre is, hiszen félünk a hidegtől, ha az erőteljesen és váratlanul ránk köszönt, és tudjuk, hogy az időjárás viszonyosságok egy egész vidék, ország életét megbéníthatják. De az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy megijedünk a tél idején ránk köszöntő felmelegedéstől, mert ez felborítja az élővilág kialakult rendjét és beláthatatlan károkat okoz. De félünk az Istentől is, ugyanígy az istennélküliség állapotától, hiszen az egy félelmetes dolog.

Kedves Testvérek!

Ezen az estén mindannyian megajándékozottak vagyunk, mert az elmondottak alapján bátran kimondhatjuk, jól jön nekünk ez a mennyei lények által hirdetett üzenet: Ne féljete! Ha összevetjük a karácsonyi események bibliai leírásait, azt látjuk, hogy nem csak egyszer egyvalakinek, hanem négy alkalommal többeknek hangzik a bátorító üzenet. Ebben az eseménysorban először az előkészítő eseményekben éppen a papi szolgálatot teljesítő Zakariásnak érkezik az erősítő üzenet. Ez azt jelenti, hogy nem kell szégyenkezniük a szolgálatban levő elkötelezett életű embereknek, presbitereknek, lelkipásztoroknak, hitoktatóknak. Nekik is nagyon sokat ér egy ilyen biztatás. A Máté írása szerinti evangélium arról tudósít, hogy Józsefet is ugyancsak meg kell bátorítania Istennek, az angyali üzenet által. Különleges kiállásra, magatartásra kell biztatnia, amikor elhangzik pontos időben, pontosan neki címzetten: „*Ne félj magadhoz venni Máriát!*”. Ehhez hasonlóan éli át az

eseményekben összerezzenve a mennyei híradást Mária, amikor a kiválasztottság egyedi és egyéni útján elfogadja a küldetést. Riadt lélekkel szinte magába öleli az angyali szót: „*Ne félj Mária*”

És itt, a ma este felolvasott igeszakaszban negyedszer egy pásztorokból álló munkatársi kollektívát alkotó csoport rendül meg, a mennyei küldöttek megjelenésekor, s ahogyan hallottuk, szinte belekapaszkodnak riadalmukban a mennyei biztatásba: „*Ne féljetek, mert örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz!*”

Tehát látva a Szentírásban rögzített eseményeket bátran megállapíthatjuk saját különböző és konkrét élethelyezeteinkre nézve, az emberiség általános helyzetére nézve és az első karácsony szereplőire nézve azt, hogy jó nekünk ez a hír, jól jön nekünk ez a „*Ne féljetek!*” biztatás. Annál is inkább mert, aki ezt üzeni, annyira körültekintő, hogy a világ legszentebb és legtisztább üzenethordozóin keresztül, az angyalok által adja át a megnyugtató hírt. Tartalmi vonatkozásban láttuk, hogy rendkívül célirányos mind a négy említett bibliai helyzetben, mert aki ránk köszön ezzel a biztatással, hogy ne féljetek, Ő jól ismeri az adott esetekben a pillanatnyi megrettenés vagy a tartós félelem igazi okát.

Zakariásnál a megszokott templomi rend emberfelettsége. Józsefnél az emberi igyekezet által fenntartott becsületesség, Mária iránti tiszteletének védelme. Máriánál az a megdöbbenés, hogy mennyei lényekkel találkozik, és az őket elküldő Isten neki juttatja el a róla szóló döntését, hogy anyaként vonja be őt a világ régen várt megváltásának ügyébe. A pásztoroknál pedig egy megszokott, csendes esti munkarendbe érkezik egy egész angyali sereg a hírrel, amely nem csak őket illeti, hanem felelősségteljes továbbadásra kötelezi őket, hiszen ez a hír az egész nép öröme lesz.

Telitalálat mind a négy esetben és a saját életünkre vonatkozóan minden alkalommal, amikor a Mindenható eléri a szívünket és szinte átöleli az életünket ezzel az igével: „*Ne féljetek!*”. Mert ez az egyszerű mondat a Lélek által megszabadít múltbeli tehertételektől, amelyek nyugtalanítóan és felemésztően, vádló módon elő-elő törnek az emlékezéseinkben.

De a bátorító igének ható ereje van a jelen helyzetünkre, mert bármilyen szorításból ki tud vezetni. Ki ne tudná, hogy számtalan helyzetben kétségek, szorongások uralják el gondolatainkat az operációra várónak, vagy a megoperáltnak, a gyermekszületést váró anyáknak, a kihívásokkal szembesülő család apáknak, a változást befékezni képtelen kamaszoknak, a társtalanság miatt gyötrődőknek, a tanulás idejét élőknek és a nevelő szándékú tanítóknak is. A gyógyulni vágyóknak éppen úgy, mint a gyógyításban próbálkozóknak.

De érvényes az angyal üzenete akkor is, amikor előre tekintünk: Ne féljetek a jövődőtől sem! Annak ellenére se féljetek, hogy az angyali biztatás nem tartalmazta annak a pontos meghatározását, hogy lesz-e ennél a helyzetnél nehezebb vagy könnyebb? Hanem azért ne féljetek, mert aki ezt üzeni, Ő az az Úr, aki nem csak a félelemérzésünk eredetét ismeri, hanem Ő az, aki lehatol annak a gyökeréig. Addig a pontig, ahonnan a felemésztő gyötrő félelem táplálkozik. Az az Isten üzent az első karácsonyi körülményekben, aki tudta, hogy ez a gyötrelem egyszerűen a tőle való eltávolodottságból, a bűn helyzetből ered. És ezt sem csillapítania, sem megszüntetnie nincs módjában az embernek. Csak leplezni, eltakargatni, vagy azzal próbálkozni, hogy nem veszünk tudomást róla, esetleg taktikusan elfordítjuk a figyelmünket, tovább lendítjük az életünket, ha éppen szorongatna bennünket.

A karácsonyi „Ne féljetek!” üzenet nem angyali idill, nem könnyed figyelemelterelés, hanem megalapozott üzenet, távirati stílusban, távirati gyorsasággal és igen mély tartalommal. Ne féljetek, mert az üzenetet feladó Isten a félelmet el tudja venni a szívből és annak az okát is meg tudja szüntetni. Az Úr Jézus földre jövetelének ez a lényege. Azért jött, hogy elvegye a félelmet és helyette nem egyszerűen csak vidámságot, átmeneti életörömet, hanem a félelem pusztulását adja. A félelem helyét szintén az angyalok által meghirdetett békesség foglalja be.

Isten karácsonykor megkezdett szabadító tette nem felülkezelés, hanem gyökerekig, mélységig lehatoló megoldás, illetve, ahogyan a megváltó Úr földi küldetését ismerjük a kereszti felemelő magaslattal. Az Úr földre való jövele nem egy ünnepélyes megjelenés, hanem egy komoly beavatkozás. A kísértő bennünket megrontó, életünket leromboló félelemmel beárnyékoló szándékának hatástalanítása. Mi legfeljebb odáig juthatunk el, hogy rátalálunk önmagunkban és egymás életében a félelmet keltő dolgainkra, megállapítjuk a helyzet súlyosságát, s ezt olykor kiemelkedő pontossággal meg is tesszük, vagy beállunk a méltatlankodók sorába és sorjazzuk a korunkat jellemző erkölcsi mélységet, a társadalmi igazságtalanságokat és a bennünket megalapozatlanul ért sérelmeket. De a félelmet teremtő okot, az Istentől való távolságot képtelenek vagyunk áthidalni, vagy szűkíteni. Ennek az egyetlen lehetséges útja, módja, a karácsonyi örömhír, a pásztorokra bízott üzenet volt, amely az Úr Jézus megérkezését és majd kiteljesedő váltságahalálát, feltámadását jelentette.

A félelemnélküliségre való jogosultság abban az egyszeri tökéletes áldozatban van, amellyel eltörölte adósságlevelünket az Atya előtt. A „ne féljetek” biztatásának fedezete abban van, hogy néhány hónap múlva újra ünnepelünk azt, hogy egyértelműen megtörte a halál erejét, de

ezt ünnepeljük most a holnapi napon az úrvacsorában is, mert az úrvacsora az angyali üzenet átélésének nagy lehetősége: „*Ne féljetek!*” Jöjjetek, legyünk együtt Ő velem és egymással, ne adjunk helyet, teret, lehetőséget a közöttünk lévő távolságnak!

Az üzenet egyszerű, tiszta, világos, tanítható, tanulható, s az igazi értékét az adja, hogy az Úrtól való. Ő az, aki egyedül képes és hatalmas arra, hogy a mindenekre ráboruló a kárhozattal miatti félelemtől megszabadítson. Ő maga mondta sokkal korábban, és majd később is sokaknak: „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy, mert... én az Úr vagyok, a te Istened*”. Ne féljetek! Ámen!

Utóima: *Kegyelmes Atyánk! Belepirul az arcunk abba, hogy mennyit és milyen módon aggódunk mindennapjainkban. És ugyanakkor most felszabadult lélekkel köszönjük meg azt a hírt, hogy bár jogunk van a félelemre, de Jézus Krisztus szabadítása óta nincs okunk félelemben élni és meghalni.*

Hálával köszönjük meg azt, hogy személyesen nekünk és hozzánk szóltál ma este önmagadról úgy, hogy ez szívünk békességét munkálja.

Kérünk, hogy megnyugtattott szívünk eredményét tartsd meg bennünk és a körülöttünk levők miatt tedd láthatóvá rajtunk azt, hogy megértettük és elfogadtuk biztató, megerősítő üzenetedet. A szó teljes értelmében ajándékozz meg szent estével bennünket, hogy amikor hazamegyünk, akkor egyedülvalóságunk ne változzék nyomasztó magánnyá, szeretteink közösségében pedig ne legyen semmi indulatos-ságot, haragot, elégedetlenséget okozó dolog. Áldj meg bennünket azzal, hogy Szentlelked munkájaként félelemmentes életet éljünk.

Imádkozunk ennek a gyülekezetnek a közösségéért, az itt szolgálatot teljesítő lelkipásztorért, hivatalos szolgálóidért, a

presbiterekért, hogy örömteli bizonyágtételük áldás legyen sokaknak. Kérünk, ajándékozd meg jó előmenetellel ezt a települést, vigyázz erre a vidékre, s féltő kegyelmedben őrizd meg magyar nemzetünket.

Kérünk, hogy segíts megoldást találni a sokaknak aggodalmat adó, bizonytalanságot jelentő nagy népvándorlás kérdésére, tisztalátást, józan értelmet és érző szívet adj nekünk Urunk. Holnap is vezess teljes értékű ünneplésre, hogy színed előtt Téged ünnepelhessünk.

Krisztus Urunk nevében kérünk, hogy hallgasd meg imádságunkat. Ámen.

A karácsonyi gyerek zavart okoz, avagy kell-e nekünk a bajkeverő Jézus?

Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE)

Lekció: Mt 1,18–2,8

Előima: Örökkévaló Isten, szerető mennyei Édesatyánk Jézus Krisztus által!

Magasztalunk Téged, aki a magasságban, a hozzáférhetetlen világosságban lakozol, azért, hogy szent Fiadban, a mi Urunk Jézus Krisztusban közénk jöttél, megosztottad velünk örökkévaló dicsőségedet és életedet, s magadra vetted a mi életünk minden terhét és hiábavalóságát.

Dicsérünk és magasztalunk Téged azért a csodálatos irgalomért, amellyel emberi Istenünkké lettél, és Krisztus által fordulóponthoz juttattad a mi életünket is.

Áldunk Téged életünk elmúlt karácsonyaiért, az örömteliekért és a fájdalmasakért egyaránt. Köszönjük a ma karácsonyát szeretteink között, itt a gyülekezet közösségében. Hálát adunk Neked Szentlelked megelevenítő erejéért. Most is azért könyörgünk, szólaltasd meg közöttünk a Te igédet, a Te evangéliumodat. Segíts meg bennünket, az ige hirdetőjét és hallgatóját egyaránt.

Urunk, hisszük, hogy hallottál bennünket. Kérünk, beszélj most velünk kegyelmesen a Te Szentlelked által Jézus Krisztusért. Ámen.

Textus: Mt 1,23

Ünneplő Gyülekezet! Kedves Testvérek!

A karácsonyi igehirdetésnek mindig csupán egy lehetősége és egy kötelessége van. Újra mondani ugyanazt a történetet az első karácsonyról. Én sem kívánok mást tenni. S

ha valaki netán úgy érzi, túl sok a hasonlóság a mai életünk és az első karácsony között, az nem véletlen. Istennél nincsenek véletlenek. Szóljon hát a történet 2018 decemberében a zavarba ejtő karácsonyi gyerekről, a bajkeverő Jézusról.

Azért nagy lehetett ám a zavarodottság a jeruzsálemi kormányhivatalokban, amikor betoppant az a három távolkeleti idegen, és elkezdett afelől érdeklődni, hogy hol a gyerek. Épp most kellett ezeknek is jönniük, amikor nyakig vagyunk a népszámlálásban! Szorosak a határidők, Rómában nem szeretik a késve küldött adatokat, idejében kellene az információk. Hát igen, az információ nagy hatalom. Akinél az adatbázis, annál az előny. Ezer fontosabb dolgunk lenne, tervezni kell a jövő évet, a kilátások nem rózsásak, nehezen csordogál az adó, le kell adni a részesedést a nagy központba, meg kell fogni minden garast. Ezeknek az alattvalóknak meg sosem elég semmi! Mindig csak valamiféle jogaikat emlegetik, idehaza is, meg a diaszpórában is.

Valamelyik nap még tüntetni is merészeltek valami vallási fanatikusok. Ráadásul gyávák is, mert mindenféle szakadt öregeket meg gyerekeket toltak maguk elé, mintha értük fájna a szívük. Ismerjük őket, minket nem vernek át. Mintha mi nem ismernénk a nélkülözést, mintha nem magunk fogadtunk volna be egy szegény eltévedt gyereket is minap a palotánkba. Pontosan tudjuk mi, mennyi a szegény, meg a hajléktalan! Hiszen annyi elemzésünk, kimutatásunk van erről. Bizony, csak hálált ne várjon az ember!

No, szóval nem a legjobbkor jöttek ezek a külföldiek, de hát csak foglalkozni kell velük. Olyan tájakról jönnek, ahol érdekes nyersanyagok találhatóak, a titkosrendőrség jelentése szerint az egyiknél nem kevés arany is van. Márpedig a mai világban minden ilyen kapcsolatot ápolni kell. Még jó, hogy a kikötői vámbevételeket mind megkaptuk előre 75 évre.

Na de mit is akarnak ezek? Hogy hol a gyerek? Milyen gyerek? Akiről a próféta beszélt? Már megint ezek az ósdi, vallásos mesék! Mikor nővünk már ki ebből? Mondjátok meg a vallásügyi szakértőknek, hogy készítsenek egy bizalmas összefoglaló jelentést erről az ügyről! De csak szigorúan belső használatra! Tudjátok, a múltkor is kikerült az a bizalmas levél, aztán ezek a fecsegők kikürtölték, amit nem kellett volna! Hiába, már senkiben sem bízhat az ember!

A vallásügyi szakértők el is készítették a jelentést, így már be lehetett határozni az állítólagos születési helyet. Betlehem! Még mázlijuk is van ezeknek a hóbortosoknak, nem kell messzire menniük. Hadd menjenek, keressék csak nyugodtan! Hanem azért ne bízunk semmit a véletlenre. Megkérjük őket, hogy ha megtalálták a gyereket, jöjjenek vissza és mondják meg. Sose lehet tudni... majd azt mondjuk, hogy mi is várjuk már ezt a gyereket, és szeretnénk meglátogatni, hogy illő módon köszönthessük. Ennyi kegyes frázist megengedhetünk magunknak, még ha nem is hiszünk benne, tegyünk úgy. Az nem kerül semmibe. (Még egy forintba – akarom mondani – adógarasba sem!) Hadd lássa mindenki, hogy mi tiszteljük a hagyományokat! Ja, majd elfelejtettem! Azért az elitkommandó álljon készenlétben, hátha mégis lesz ott valaki, akiről a nép azt hiszi, hogy ő a messiás. Nehogy valami zavargás törjön ki!

A távolkeleti idegenek aztán szépen útra keltek, s a kormányhivatalokban folyt tovább a munka. A zavar azonban nem múlt el egészen. Hátha mégis... Mi van, ha tényleg ott van a gyerek? Nemrég mások is tartottak Betlehem felé, egy jegyespár: József és Mária. Szavukat sem halljuk az egész történetben. De ezek a szótlan emberek ugyancsak zavarban vannak a gyerek miatt. Honnan van ez a gyerek? Hogy lehetséges ez? Kié ez a gyerek? Mi lesz most? Máriának még

csak-csak tudnia kell valamit, hiszen csodálatos angyal-jelenésben volt része, hihetetlen dolgokat hallott, de hát ő csak egy asszony. Asszonybeszédnek vélnék sokan, ha elkezdéné világgá kürtölni a titkát.

De miket gondolhat József? Talán valami ilyesmit: Még szerencse, hogy nem otthon vagyunk. Ott rögtön kitörne a botrány. Lám csak, milyen furcsák az Isten útjai. Morogtam én is, hogy ilyen nagy utat kell megtenni emiatt a népszámlálás miatt, de így talán alkalom adódik arra, hogy csendben elrendezzük a dolgot. Ne legyen nagy botrány, nagy szégyen. Majd valahol ott hagyom Máriát ezzel a gyerekekkel, valami pénzt is hagyok nála, hogy tudjon valamit kezdeni kettejükkel. Így elkerülhetem a kínos pillanatokat, a gúnyos megjegyzéseket. Elvégre történt már ilyen a világon. Nem ez az első eset. Nem ő lesz az első gyerek, aki így jön a világra. Majdcsak felnő, aztán lesz belőle valami. Én aztán igazán nem tehetek az egészről. Mi közöm nekem ehhez a gyerekekhez? Igen, ez jó lesz így. Egész emberséges megoldást fundáltam ki. Már ha lehetséges ebben a helyzetben egyáltalán emberséges, jó megoldás. De a magamfajta ember legtöbbször úgyis csak két rossz közül választhat! Nekik nem lesz annyira rossz, nekem meg egy kicsivel talán jobb lesz. No, tegyük el magunkat holnapra! Igaz, nem valami kényelmes ez a hely, de legalább nem vesz meg minket az Isten hidege. Majd holnap megmondom Máriának, hogy határoztam.

Igen, ilyen zavarba ejtően, ilyen zavart keltően kezdődik a karácsonyi gyerek története. Még meg sem született, de már sokaknak fejtörést okoz ebben a világban. Kinek így, kinek úgy. Isten angyalának kell megszólalnia ahhoz, hogy – legalábbis részben – múljon a zavar, tisztuljon a kép, s a helyére kerüljön a titokzatos, zavarva ejtő gyerek. S ahol József azt gondolta, csak két rossz közül választhat, ott megjelenik az

Isten megoldása. A gyerek felől mind Jeruzsálemben, mind Betlehemben rosszul gondolkodtak. Zavaró tényező, akit így vagy úgy, de ki kell iktatni, s olyan megoldást kell találni, ami az emberek előtt titokban tartja őt.

De a karácsonyi gyerek titka kiiktathatatlan a világból. Itt nem segít semmilyen jóindulatú vagy rosszindulatú trükk, a gyerek marad. S ez a mi szerencsénk, ez a mi szabadulásunk, ez a mi örömünk. Velünk az Isten! Békecséget akar hozni közénk, ezért nem hagy minket békén. Megzavarja köreinket, megzavarja a körkörös, csak önmagunk körül forgó gondolkodásunkat. Ki akar szabadítani a hatalom, az önzés, a sötét gondolatok és indulatok béklyóiból. Miközben mi megoldhatatlannak tűnő problémákon tépelődünk, ő béklyókat, bilincseket akar megoldani. Ez az Isten maradandó titka. Az, hogy amikor már-már azt érezzük, hogy elveszünk a ránk zúduló szavak dzsungelében, felemeli közénk az egy igaz szó titkát, az Ő jelenlétének titkát.

Minden más azért történik, mert Ő így jelenik meg. Csak Róla van szó igazán. Hiába szerepel a karácsonyi történetben annyi különböző ember, csak Ő a lényeg. Nem a fontoskodók, a harsányan kiabálók, a háttér munkát és a piszkos munkát elvégző zsoldosok, még csak nem is a csillagok titkait kutató idegenek. Sőt még csak nem is az angyal a kulcsfigura! Hanem a gyerek. Ő szól most is hozzánk: veletek vagyok. A mindenhatónak hitt és hirdetett hatalmak és törvények világában az Ő jelenléte szabadítja fel az öröm és a megtisztító könnyek erejét, az egymásra találás csodáját.

Ez az ajándék a miénk ezen az ünnepen is. Nincs földi garanciája, szavatossága, de van csöndes fénye és melege. Lángra gyűjthet kihűlő szíveket, csillapíthat fájdalmat, mutathat kiutat. Azt kérdi: akarjátok-e, hogy veletek legyek? Hogy zavarjam a köreiteket? Ő de boldog az, aki azt tudja mondani: igen, te zavarba ejtő gyermek, maradj velem, szeress

engem s engedd, hogy veled én is szeretni tudjak ott, ahol gyűlölködés van, békét vigyek oda, ahol békétlenség dül, megértést mutassak ott, ahol egymástól lopott szavakkal elbeszélnek egymás mellett, megbocsássak ott, ahol kérlelhetetlen magabiztosságú megítélés uralkodik.

Józsefnek így lett szép karácsonya. Az angyal szava nyomán elnevezte a gyermeket Jézusnak, mert saját magán tapasztalta meg, hogyan lehet megszabadulni, s az egyetlen jó megoldásra hagyatkozni. Vállalta a gyereket. Vállalta a menekülsorsot, majd a csendes hazatérést. József egyetlen szava sincs feljegyezve az evangéliumban, de biztos vagyok benne, hogy valahányszor ránézett erre a Jézus nevű gyerekre, azt mondta magában: köszönöm, Uram, hogy jól dönthettem.

Mindig így kezdődik a keresztyén élet. Azzal, hogy kimondjuk: köszönöm, hogy vállaltál engem. S a folytatás: hogy ne vállalnálak én is Téged, mindenütt, mindenkor. Boldog karácsonyt adjon nekünk ez az áldott, titokzatos, zavarba ejtő gyerek – a mindenség Ura, a Krisztus Jézus! Ámen.

Utóima: Urunk! Köszönjük zavarba ejtő, de életre hívó igédet, szavadat, és Fiadat Jézus Krisztust, aki által nem hagysz bennünket saját kis zavaros világunkban. Köszönjük, hogy benne és általa mutatsz nekünk utat. Légy áldott azért, hogy már csak a Te végtelen kegyelmed és szereteted ejt bennünket zavarba, mert nem is értjük azt a hatalmas ajándékot, amit karácsonyban kaptunk, hogy valóban Immánuel, velünk az Isten!

Bocsásd meg Urunk, Istenünk, hogy még így is megesik velünk, hogy ki akarunk iktatni az életünkéből, visszaránt saját zavaros világunk, önzésünk, sötét gondolatunk.

De köszönjük, hogy a Te hűségedbe, a Te megbocsátó szeretetedbe kapaszkodhatunk! Köszönjük, hogy vállalsz minket! Kérünk légy velünk, hogy szeretetet tudjunk oda vinni,

ahol békétlenség van, hogy megbocsássunk ott, ahol ítélkezés van, és Rád tudjunk mutatni ott, ahol reménytelenség van. Így könyörgünk a betegekért, a magányosokért, az ellened lázadókért, a próbatétel alatt állókért, az egész teremtett világért! Jézus, a mi Szabadítónk nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen

Békességre van szükségünk!

Dr. Fazakas Sándor (DRHE - Hosszúpályi)

Lekció: Mt 2,1-12

Előíma: *Mennei Atyánk, Jézus Krisztus által. Oly sok mindenre várunk életünkben. Vártunk az ünnep perceire, hogy meghitt családi körben örvendeztessük egymást ajándékainkkal. Vártuk ezt a napot, amikor neked is hálát adhatunk életünk ünnepi, örömteli és szeretetteljes alkalmaiért.*

Napjainkat meghatározta a várákozás, az adventi készülődés, hogy végre együtt lehessünk – szeretteinkkel és Teveled. S közben nem feledhetjük, sokan vannak, akik várják már az ünnep végét, mert ilyenkor különösen rájuk tör a magány, egyedüllét, elhagyatottság. Urunk, add meglátnunk, hogy ezt az időt, az ünnep perceit nem a mi elvárásaink, tehetségünk, jó módunk vagy egyedüllétünk minősíti.

Te teszed ezt az időt, minősített idővé – beteljesült idővé. Mert arra az időre emlékezünk, amikor a menny közel hajolt a földhöz, az örökkévaló Isten emberré lett a Betlehemben megszületett Jézus Krisztusban. Olyan eseményre emlékezünk, amelyhez fogható nincs e földön – s az erre való hívő emlékezés teszi felejthetetlenné a Karácsonyt, teszi élővé ezt a gyülekezetet.

Add Urunk, hogy az ünnep megszokott kellékein és hangulatán túl meglássuk és megértsük a lényegét: Isten irántunk való szeretetének kinyilatkoztatását. Ebben a feszült várákozásban és emlékezésben kérünk, tedd lehetővé Szentlelked által az Ige hirdetését és meghallását. Szent Fiadért, a Jézus Krisztusért kérünk, szenteld meg ünnepi istentiszteletünket. Ámen!

Textus: Mik 5,1-4

Keresztyén Testvéreim! Betlehem ma olyan helység, ahova a napkeleti bölcsek sem érkezének el akadálymentesen; még akkor sem, ha a csillagról egy pillanatra sem vennék le tekintetüket. Még őket is feltartóztatnák a biztonsági emberek. Napjainkban több tucat biztonsági ponton át engedik be a zarándokokat Betlehembe, a születés templomába. A zarándokoknak alá kell vetniük magukat a legszigorúbb biztonsági ellenőrzésnek: bemutatják útlevelüket, átvilágítják csomagjaikat, s ha átjutnak is ezen a ponton, még akkor sem örülhetnek felhőtlenül a megérkezésnek, hiszen minden utcasarkon fegyveres biztonsági erők őrködnek. Az is elképzelhető, hogy gyűlölettől fűtött merénylők zavarnák meg a zarándoklat menetét, az istentisztelet rendjét. A születés temploma, amely az egykori barlang-istálló felett épült, ma a nyugtalanságnak és háborúnak világában áll. A templom, amely mindig a béke szigetének számított, mert különböző felekezetek együtt ünnepelték ott a karácsonyt és együtt vettek részt az istentiszteleteken, ma a békétlenségnek a helyszíne. Ugyan ki gondolta volna, hogy korábban itt született a béke szigetének? És hova lettek a béke jelei és szimbólumai ma Betlehemben vagy a világnak más helyszínein? Nos, Keresztyén Testvéreim, ebben a helyzetben szól a próféta 2018 Karácsonyán - az a próféta üzenet, amely évszázadokon keresztül vigasztalást jelentett Izraelnek, a választott népnek, és vigasztalást jelenthet nekünk is!

I.

Ez az első tanulsága a mai karácsonyi üzenetnek: Mikeás korában **vágyakoztak az emberek a béke szigetén.** A próféta is, és a nép is! Így olvassuk az Igeben: „Akkor nyugodtan élnek, mert hatalma kiterjed a föld határáig. Ez lesz a béke sziget” (5, 3-4). E szavak Isten szavai. Amit hallottunk:

Isten kijelentett Igéje – mégis emberi köntösbe öltöztetve, amelyek magukon viselik az ember megtapasztalását, életérzését, félelmét és biztonság utáni vágyakozását.

Mikeás próféta Ézsaiásnak volt a kortársa és szeme előtt történtek kora eseményei: a testvérháború, az ország két részre szakadása, észak dél elleni küzdelme, Júda és Samária viszálykodása; majd, mint kortárs látja az északi országrész, Samária asszírok általi meghódítását és lerombolását, a nép elhurcolását. A pusztulás, a háború, a békétlenség az, amit lát a nép, és lát Mikeás, s ő, mint vidéki ember tudja jól, hogy a pusztulás először a vidéki kisembert éri el, hiszen itt nincsenek erődítmények és nincsenek városfalak.

A próféta reménykedik. De miben reménykedik? Nem az asszír seregek és vezérek jobb belátásában. Nem a szomszédos hatalmak segítségével. Még csak nem is a királyi ház, a politikai elit józanságában és bölcsességében reménykedik a próféta. *A próféta a megmentő születésében reménykedik.* Annak a születésében, aki Isten hatalmával és erejével fog békét teremteni. Mikeás felmutatja: ez a békességet teremtő erő nem a hatalom középpontjából, a fővárosból, királyi palotából származik. Nem egy olyan vendég jön, akinek jó politikai vagy gazdasági kapcsolatai vannak, aki fényes karrier előtt áll, vagy ellenállhatatlan tekintéllyel és stratégiai tervekkel.

Mikeás két nevet mond, egy település nevét és egy személynevet: Betlehem és Dávid. Betlehem szürke kis település volt. Igen, a legkisebb porfészek az akkori Palesztinában, egy Isten háta mögötti hely. Nos, innen származik a béke, az üdvösség, a megoldás. S el tudjuk ezt képzelni? Aki csak hallgatta ezt a próféciát, biztosan derült rajta. Az akkori és a mi ember egy dologban hasonlít: amikor szemeink előtt valami jelentéktelennek tűnik, azt hisszük, hogy abból semmi jó nem származhat.

S érdemes összevetni Máté evangélistát és Mikeás prófétát. Van egy lényeges különbség, ahogyan Máté idézi a most felolvasott próféciát. „Te pedig Betlehem, Júda földje, semmiképpen sem vagy a legjelentéktelenebb Júda fejedelmi városai között...”(Mt 2,6). És hogy olvastuk Mikeásnál? Azt mondja Mikeás: „bár a *legkisebb* vagy Júda nemzetségei között”(5,1.v.) Hogyan lehetséges ez? Úgy, kedves testvéreim, hogy mikor Máté evangélista megírja a könyvét, már tudja, hogy innen született Jézus, a Megváltó. Ő is vigasztalni akarja népét, mint egykor Mikeás, de már hozzáteszi a maga látását, hitét és reményét, illetve *azt a megállapítást, hogy Isten betöltötte az ígéreteket.* Íme, a legkisebb nem a legjelentéktelenebb! Mikeás még csak előre tekint, még csak reménykedik és azt mondja: igen, ebből a kis városkából, ebből a kis nemzetségből, amely még most a legjelentéktelenebbnek tűnik, innen származik a megoldás.

A másik név: Dávid. Alacsony termetű, jelentéktelen pásztorlegény ő. Ő az, aki szembeszáll Góliáttal, s aki később Izrael legtehetségesebb és legdicsőségesebb uralkodója lesz. Róla sem gondolta volna senki, amikor parittyájával kiállt az óriás ellen, hogy ő Isten választottja – hogy ő lesz az a király, akire majd mindenki hivatkozik és akinek utódjaként képzelik el majd a Messiást. De folytathatnánk a sort: ugyan ki gondolta volna, hogy az egyiptomi talált gyermek, akit a gyékénykosárból emelnek ki, Mózes, ő lesz Izrael vezetője, aki kivezeti a népet a rabságból. Vajon mit akart mondani ezzel a próféta? Testvéreim, nem azt, hogy támad egy vezér, aki elég erős ahhoz, hogy diktátorokat eltávolítson, hogy terrorcsapatokat lefegyverezzen, hogy felfedje a titokban szervezkedő ellenséget, hogy leleplezze a háttérben kártyákat keverő politikusokat és üzletembereket, akik befolyásolják a világ menetét, gazdaságát és a hadiipart. Nem! A próféta nem ezt ígéri. A próféta egy *egészen más* megmentőt ígér. Ki lesz ő?

II.

Erről szól másodszer az Ige üzenete és meglepetése: **egy gyermek a békesség fejedelme**. Hétszáz évvel Mikeás próféta után valóban jön valaki, aki elég jelentéktelen ahhoz, hogy ne keveredjen bele a világpolitikai intrikáiba, aki elég kiszolgáltatott, törékeny és szánalmas ahhoz, hogy ne tudjon nyomást gyakorolni a pénzügyre, a gazdaságra, a gazdasági lobbykörökre, és ne akarjon megfelelni az emberek elvárásainak. Egészen más megmentő jön. Isten egészen másként váltja valóra a próféta ígétét. Nem a jeruzsálemi palotában, hanem egy istállóban kezdi el a világ megváltásának a történetét. Miért? Mert Isten nem kijavítja, nem foltozgatja ezt a sérült világot, a régi szakadozott világrendet. Isten valami egészen újat kezd!

Keresztyén Testvéreim! Csak kevesen voltak, akik felismerték, hogy ebben a gyermekben valóban a teljesség jött el. Például az agg Simeon (Lk 2,21ff.), az a hívő izraeli ember, aki a templomban karjába veszi a gyermek Jézust, aki imádkozik, hálát ad érte és ezt mondja: Uram most már elbocsáthatod a te szolgádat, mert az én szemei látták az én üdvösségemet, látták, hogy Isten ígéréte beteljesedett. Vagy a napkeleti bölcsek, akik megsejtették, hogy Izrael királya megszületett, hogy ez a gyermek meg fogja változtatni a világ menetét; felismerték, hogy benne ott van a jövő. Az ő esetük azért mégis tanulságos. Az ő tudományuk és értelmük segítségével kikövetkeztetik, hogy Izrael megváltója, királya megszületett. De amint leveszik a szemüket az Isten által megadott jelről és elkezdnek a saját értelmük és logikájuk után gondolkodni, azt hiszik, hogy a palotában kell keresni ezt a megváltót. Így jutnak el Heródes udvarába, így találkoznak az ottani farizeusokkal és bölcsekkel. És mi az, ami újból útba igazítja őket? A Kijelentés, az Ige, a prófécia szava. Tanulságos az ő esetük, mert azt bizonyítja, hogy értelemmel és hittel,

hitben és értelemben – de csak így együtt – lehet megragadni a karácsony csodáját és Krisztus személyének a titkát. Egyiket sem lehet a másik ellen kijátszani.

Nos, Keresztyén Testvéreim, a próféta szava beteljesedett, de amíg eljött ez az idő, hétszáz éven keresztül ez az Ige nyújtott vigasztalást a szenvedő emberek sokaságának. És amikor valóban eljött a Megváltó, akkor sok embernek rendbe jött az élete, mert vele találkoztak. Zákeus, a vámszedő gyökeres változáson megy át, miután Jézus házába betér. A megváltozott ember így szól: mindent helyre teszek, mindent visszaállítok, amit elrontottam, ha valakitől valamit elvettem visszaadom. Helyre jön az élete a házasságtörő asszonynak, a kirekesztett leprásnak, a bénának, a nyomoréknak, és mindazoknak, akik megtalálják az ő személyében a békességet.

III.

Végül ez **a békesség itt a földön számunkra is érvényes!** Az ígétet érvényes volt hétszáz évig, mindaddig, amíg eljött a beteljesedés pillanata. Az ígétet kétezer év után is áll, és a mi számunkra is érvényes. Mert nekünk is szükségünk van a békességre! Teller Ede, a magyar származású világhírű fizikus, az atombomba egyik feltalálója, így szövelt egykor: optimista az, aki azt hiszi, hogy a jövő bizonytalan. Nos, ő tudta, nem csak hitte, tudta, hogy a jövő egyáltalán nem biztos, a vég be van programozva, az emberiség kezébe egy olyan eszköz került, amellyel bármelyik pillanatban elpusztíthatja magát. S másfelől ott vannak a javíthatatlan optimisták, a fogadatlan béke-próféták, akik Happy End-et hirdetnek szerte a világban, nem egyszer furcsa, keresztyénnek tűnő eufórikus örömmel, édeskés-szirupos mázzal leöntve, azt hirdelve, hogy minden rendben van, minden jóra fordul, mert mi emberek ezt meg tudjuk csinálni!

De lássuk, hogy mit mond az Ige! Lássuk, mit mond a próféta! Az írásban azt olvassuk, hogy Izrael fiai nyugodtan élnek. Károli Gáspár, nagy Biblia-fordítónk oly szépen fordítja ezt: „*bátorsággal lakoznak*” (4.v.) a választottak. Így is mondhatjuk: biztonságban élnek. Igen, erre volna szükségünk! – kiált fel a mai ember 2018 karácsonyán. Biztonságban tudni az életemet, szerettem életét, családtagjaim életét. Biztonságban, azaz nem kiszolgáltatva a létbizonytalanságnak. Nem kiszolgáltatva az egyre kevesebbet érő nyugdíjnak és fizetésnek, nem kiszolgáltatva esztelen politikai rivalizálásoknak, jólétet ígérő, de megszorításokat tartogató gazdasági csomagnak, növekvő energiaáraknak. Nem kiszolgáltatva pszichopata ámokfutóknak, akik bankokban lelőnek embereket, túsokat szednek és gyermekeket iskolákban fogva tartanak. Biztonságban lenni a házainkba betolakodó megélhetési bűnözőkkel szemben, nem kiszolgáltatva lenni a belső családi erőszaknak. Ez az, amire nekünk szükségünk volna ma!

De hogyan? Keresztyén Testvéreim! A Betlehemben megszületett Jézus nem csak a léleknek akar békességet adni. A vallásnak, a hitnek, a keresztyénségnek nem csak ez a lényege, hogy kielégítse az ember lelki igényeit. Többet akar! Megszüntetni az ellenségeskedést és a feszültséget az emberek között, s ha kell a családtagok között. Elejét venni a békétlenségnek. Hogyan? Az a gyermek, aki megszületett a betlehemi jászolbölcsőben később így szól: Imádkozzatok ellenségeitekért! S látjuk, hogy itt az érzület megváltoztatásáról van szó! Fel kell vállalni a felelősséget a másik emberért, ha kell az ellenségért is. Unszimpátia és érdekellentétek mindig lesznek, amíg az emberiség együttélésre kényszerül. De azon áll vagy bukik a világ békéje, hogy ezt hogyan tudjuk kezelni. Jézus Krisztus és a keresztyénség ezt a felelősséget akarja számon kérni ezen a

karácsonyon is rajtunk. Ne csak a lélek hullámmzására és jólétére figyeljünk. A keresztyén üzenetet nem lehet beszorítani a templomok falai közé; a keresztyénségnek figyelni és cselekedni kell templomok szentélyein kívül is – ott, ahol a nemzet, a haza, az ember sorsát kovácsolják és az együttélés feltételeit döntenek el. S ha kell, akkor úgy is, hogy a békesség kedvéért beérem akár egy kisebb darab kenyérral.

Mert az a Jézus, aki Betlehemben megszületett, és akinek születésért a mai ünnepen hálát adunk, ez a Jézus a megfeszített és feltámadott Krisztus – a világ ura és fejedelme! Ő az úr minden földi, politikai, katonai vagy gazdasági hatalom felett. Vagyis minden világpolitikai intrika, katonai agresszió és pénzügyi spekuláció megítéltek általa. Nekünk nem ez utóbbi hatalmakhoz kell alkalmazkodni, hanem a Krisztus királyságát hirdetni – s keresni a több békesség, a több igazság, a több irgalmasság megélését a mindennapokban.

Testvéreim, a hit nem magánügy. A hit mindig közügy! S ezt a küldetést nem emberek bízzák ránk, ezért nem is vonhatják kétségbe. Ezt a feladatot a mi megtartó Messiásunk, a karácsonykor megszületett Krisztus ruhazza ránk és kéri számon. Ennek a hitnek emberi életünkhöz, a mi közös életünkhöz van köze. Jézus Krisztus, a megígért és várt Messiás megszületett! Ő ma is ott akar lenni az életünkben – ott, ahol vágyakozunk a békesség után, ahol biztonságban szeretnénk lakozni szereteteinkkel, s ahol el kell fogadni, hogy benne Isten békessége öltött testet. Isten megbékéltette magát velünk, az emberrel! Béküljünk tehát meg mi is egymással! Ez a békesség, az e biztonság és e biztonság keretei között megélt szeretet legyen a mi legszebb karácsonyi ajándékunk. Ámen!

Utóima: *Mennyei Atyánk! Hálát adunk Neked végtelen szeretetedért, amelyet Jézus Krisztus születésével bizonyítottál a világ felé. Köszönjük, hogy a mai ünnepi Igehirdetés által*

újból megerősítettél minket abban a hitünkben és reménységünkben, hogy Szent Fiad születése által személyesen aláztad meg magad, hogy minket felemeljél, személyesen kerested meg a bűn, halál, ítélet és békétlenség alatt szenvedő embert. Urunk, megvalljuk, hogy oly gyakran megalégszünk az ünnep hangulatával, külsőségeivel és nem is sejtjük, hogy a jelentéktelen kezdetek mögött a Te nagyságos terved készül, hogy a te karácsonyi ajándékok mennyire szívből, atyai szívedből jöttek és milyen végtelen áldozatot jelentett számokra. Urunk bocsásd meg vakságunkat, érzéketlenségünket és hitbéli eltompultságunkat – tedd a mostani ünnepet, időnknek e darabját beteljesült idővé: add megértenünk és hinnünk, hogy Szent Fiad eljövetele által olyan szabadságra és méltóságra hívtattunk el, amelyhez semmilyen rang, karrier vagy tisztség nem hasonlítható. Ezután már nem csak Isten gyermekeinek neveztetünk – így is élhetünk. Urunk Krisztusunk, te megkerestél életünk magányaiban, bűneiben és mélységeiben, de nemcsak megváltottál, hanem a Te örökségben is részesítettél. Szabad nekünk ezután élnünk ezzel a kegyelemmel, és szabad nekünk hirdetni a veled és egymással való megbékélés lehetőségét ott, ahol még mindig árnyékként vetül egyéni és közösségi életünkre a bűn valósága. Kérünk Urunk! Szenteld meg ennek a gyülekezetnek karácsonyi ünnepségét. Add, hogy igényeljük és megtapasztaljuk a te megtartó szeretet biztonságát és áldását. Add, hogy a gyülekezet minden tagja Isten gyermekeinek bizonyosságával és szabadságával forduljon embertársa és a világ felé. Így érezhet meg a világ is valamit abból az isteni szeretetből, amely életet, megtérést és üdvösséget kíván ajándékozni teremtett világának. Urunk, engedd meg, hogy örömünk őszinte, áldott, fenntartások nélküli legyen ezen az ünnepen – a Te dicsőségedre és az emberek javára. Ámen!

Kezdetben

Dr. Kovács Krisztián (DRHE – Berettyószentmárton)

Lekció: Lukács 2,15–20

Előima: Örökkévaló Istenünk, megváltó Krisztusunk!

Ezen a mai napon engedd bennünket örvendezni és hálát adni, engedd, hogy el tudjuk engedni mindazt, ami sokszor megakadályoz bennünket abban, hogy őszintén mondjunk köszöntet Neked. Szabadítsd fel szívünket a félelem és szorongás alól, tisztítsd meg lelkünket a harag és megbocsátani nem tudás görcseitől, világosítsd meg gondolatainkat, hogy ne csak magunkra tudjunk gondolni, hanem másokra és Tereád is! Add, hogy el tudjuk fogadni a megváltás csodáját; azt, hogy Te érettünk születél és miattunk vitted magadra az emberi lét formáját. Kérünk, segíts minket, megértsük, megérezzük ennek hatalmas nagy jelentőségét. Add, hogy ünnepünk az erre való rácsodálkozás alkalma is lehessen.

Köszönjük Neked, megváltó Krisztusunk, hogy engedsz bennünket ünnepelni, megállni, elcsendesedni, együtt lenni azokkal, akiket régen nem láttunk, együtt örülni, s együtt reménykedni bűneink bocsánatában az úrvacsorai közösségben.

Légy velünk ebben az ünnepi órában, keresd a mi szívünket, figyelmünket, értelmünket, hogy életünk, gondolataink, felfogásunk fordulópontja lehessen a Te születésedre való emlékezés. Add, hogy emberré válásod segítsen minket is igaz emberré válni; add, hogy a minket megszólító isteni szó, testté lett ige segítsen bennünket abban, hogy mi is megszólíthassunk másokat az őszinteség, együttérzés, megbékélés felebaráti hangján.

Szentháromság egy örök Isten! Legyen Neked örök dicsőség, vég nélküli hála és szüntelen magasztalás, most és minden időben. Ámen.

Textus: János 1,1–13

1. Kezdetben

„Mélységes mély a múltnak kútja.” – írja le Thomas Mann a „József és testvérei” című monumentális regényének első mondataként. A múlt az mindig misztikus és kalandos, veszélyes és félelmes egyszerre. Családi legendáriumok, gyülekezeti krónikák, városi históriák és nemzeti történelemkönyvek őrzik a múlt eseményeit, a közösség eredetét, önmagunk múltbéli gyökereit.

De a „tegnap” sokak számára a múlt temetőjét is jelentheti: elfeledni, fel nem deríteni, meg nem történtté tenni, végképp eltörölni a bűnt, vétket, hibát.

Másoknak a múlt a fájdalom forrása, s az emlékezés nem más, mint a sebek feltépe: ott vannak az elmúlt régi szép idők vagy rossz napok, az előrement szeretettet és szerető családtagok, ütések és ölelések, az öröm és a bánat könnyei.

És identitássá (önazonossággá) is válik a múlt, ha régi dicső korokra, nemzeti hősökre, vagy éppen egykori énünkre emlékezünk vissza; mert a múlt az mindig elkezdődött valamikor a mi számunkra is: egy születéssel, egy döntéssel, egy kihívással.

Minden dolognak a kezdetén van valami inspiráló, valami mozgató erő, valami útra és útnak indító.

Óvodások ballagási tarisznyája a hamuban sült pogácsával, általános iskolát elhagyók tanároktól kapott életbölcsesei, éretté vált fiatalok nagybetűs életre vezető szülőktől kapott szentenciái arról tanúskodnak: minden kezdet nehéz – de minden útrakelés pillanatának megvan a maga nagy

útbaigazító bölcsessége. S ezekre aztán évek, évtizedek után szentimentálisan vissza is tudunk emlékezni: áldásokra, mondatokra, szülők könnyek között elsuttogott szavaira; őrzünk ballagási szalagokat, könyvekbe írt idézeteket, igék kártyákat. Majd újabb évek, évtizedek múltán vehemensen emlékezünk vissza pályánk, kapcsolataink, karrierünk legelejére, s talán arra is, hogy mi állt mindezek kezdetén.

Az emberiség történetének kezdetéhez vezetnek vissza bennünket ma János evangéliumának himnikus, ünnepélyes szavai. S feltárul a múlt mélységes kútja, világossá válik az eredet-kérdés sötétsége, meglátjuk vargabetűkkel teleírt emberiség-könyvünk első oldalát az Isten írásával. S megannyi elképzelés, fantazmagória, elmélet válik feleslegessé emberi eredetünkről, származásunkról, „keletkezésünkről és előállásunkról” ha erre a kezdetre tekintünk vissza. Mert karácsony ünnepe, Krisztus születése azt jelenti, hogy olyan kezdetünk van, hogy életünknek, ember-voltunknak egy olyan origója van, ahol maga az Isten áll.

Egyértelműen cseng egybe a jánosi evangéliumkezdet a teremtéstörténettel. Egyértelműen áll az Isten minden kezdetkezdetén, minden történet legelején. Nem az ősröbbanás, nem az evolúcióelmélet első állomása, de nem is az ember maga, nem a bűneset, nem a gonoszság, nem az erőszak, nem a hatalom, nem a pénz; hanem maga a Teremtő Isten. S ahogyan a múlt sötét kútja világossá lesz, úgy lesz világossá a mi számunkra is: hogy az, aminek kezdetén az Isten áll, az nem lehet rossz, az csak jó, tökéletes és szép lehet.

Az élet lehet sokszor nehéz, lehet teher és kínszenvedés, s ez átérezzük gyakran szinte valamennyien – de ott áll a kezdetben az élet Ura; s ott áll a mi kezdetünknel, sőt, a kezdetünk előtt az Isten: ahogyan karácsonyi/keresztelési énekünkben (329,2) énekeljük: *„Nem éltem még e föld színén: te értem megszülettél; Még rólad mit sem tudtam én: tulajdonodda*

tettél; Még meg sem formált szent kezéd, Már elválasztál engemet, Hogy társam légy e földön”

Azért kellett Istennek emberré lennie, azért kellett Krisztusnak megszületnie, ezen a földön élni-halnia, mert az Isten akarta az életet; a kezdetnek folytatást és méltó befejezést szánt. És ez így igaz az ember(iség) életére, s így igaz a személyes életünkre is. Olyan ez az igeszakasz, mint amikor egy fél-festménynek meglátjuk az elejét, egy félig befüggönyözött szoba teljesen kitarul előttünk, egy félig olvasott könyvnek elolvassuk az elejét – s egyszer csak megértünk mindent, feltárul előttünk a szépség, az értelem, a csoda; mert az Isten kijelenti nekünk embereknek az ő kezdetben is már létező/megszólaló Igéjét.

2. Kezdetben volt a kommunikáció

Az Ige az mindig szó – németül, angolul eleve így fordítják az itt szereplő görög „logosz” szót – s a szó az mindig kommunikáció. Két ember egymásra való odafigyelése, viszonya mérhető le abban, ahogyan egymással kommunikálnak, beszélnek, vagy éppen nem beszélnek. Világok vannak a mi szavaink mögött is. Egy határozott „nem” mögött világok dőlhetnek össze a másikban, remények válhatnak köddé, kártyavárként omlanak össze tervek, elképzelések... Egy „igen” pedig mindent jelenthet: jövőt, holnapot, lehetőséget. Egy pohár víz kérése a túlélésért való minden küzdelmet jelenti a szomjazó számára; egy bocsánatkérés a kapcsolatok rendezni akarását és az egymás mellett való normális élet igényét akarja kifejezni; egy egyszerű vallomás – szeretlek – a közös élet, a sors- és életközösség iránti vágyat rejti magában.

Kezdetben volt tehát az Isten kommunikációja az ember felé: ez egy teremtő szó a teremtés hajnalán, s ez egy megváltó szó Jézus Krisztus születésekor. S világok vannak e szavak mögött is. Az Isten kommunikálni akar az emberrel minden életkörülmény között. Van mondanivalója az ember számára,

van üzenete, van tartalom a szavai mögött, van súlya és tekintélye az Ő szavának. Ez a szó egyszerre vigasztaló, bátorító, reményt adó, életre hívó, megváltást, bűnbocsánatot és örök életet ígérő.

Egyre jobban átérezzük az emberi szavak elgyengülését, inflálódását. Hiteltelenné, hazuggá, pletykává, intrikává, olcsó kritikává, gyűlöletté, rágalmazássá válnak – egyre inkább szavaink. S eszünkbe jutnak olyan kritikus döntéshelyzetek, amikor azon őrlődünk, hogy „kinek is higgyek”, „kinek a szavára lehet adni”, „kinek az adott szavára lehet számítani”? Mert mintha az „én és te” közötti kommunikáció csupán önkifejezéssé és önkijelentéssé vált volna, ahol a másik nem partner, nem megszólított, nem beszélgetőpartner, hanem csak néma hallgatóság, vagy gúnyolódás, rágalmazás, megfélemlítés és fenyegetés címzettje.

S miközben egyetemek, főiskolák kínálják képzéseiket a divatosra vált kommunikáció-tudomány terén, aközben elbeszélünk egymás feje felett, s ami még rosszabb és szomorúbb: elbeszélünk egymás élete felett. Nem tudunk életbevágó dolgokat megosztani a másikkal, nem vesszük észre a másik életsegélykérését. Nem tudjuk megszólítani abban az élethelyzetben, krízisben, válaszkérésben, ahol minden jó és találó szó életmentő lehetne. Olcsó részvétet, útszéli közhelyeket, elcsépeklisét mondunk legtöbbször egymásnak: felületesen, érintőlegesen, odavetve.

De az Isten szava életünk legnagyobb mélységeiben ér utol bennünket; életünk és embersorsunk legégetőbb kérdéseire ad választ. A mai Ige, az isteni szó azt mondja a mi számunkra: mielőtt az ember bármit kérdezett, kért volna az Istentől, Ő már megválaszolta. Krisztus születése ezt jelenti: testté, valósággá vált az Isten emberekhez való szava. Az Isten nagy karácsonyi ajándéka az embernek: valósággá vált a szava; megtartotta adott szavát.

Ha visszatekintünk a kezdetünkhöz: a történetünk, a sorsunk, az életünk nem kérdéssel, nem ingatag lábakon álló ábrándokkal kezdődik, hanem az Isten szavával – s ez az emberi élet létbiztonsága! Az örök emberi identitáskeresés kiindulópontja ez: azért vagyunk ezen a világon, mert az Isten igent mondott ránk, akarta, hogy legyünk. A kezdetünk egy akart kezdet!

S egyházi, gyülekezeti életünkben mennyire van jelen ez az isteni szó? Hol van az Isten szava, az az iránti igény, az az iránti felelősség? Mennyire élünk-halunk azért gyülekezetben és egyházban, hogy meghalljuk ezt az Igét? Amely ugyanúgy vigasztal és bátorít, mint ahogyan kritikusan megkérdőjelezi tetteinket, szavainkat. Egyházban és gyülekezetben élni nem jelent mást, mint az Isten Igéjét várni, hallgatni, keresni, megélni, megcselekedni. Hitünk, vallásosságunk, felekezeti-ségünk, egyháziasságunk sem kezdődik (kezdődhet) semmi mással, mint az Isten szavával, Igéjével.

S ez az Ige világossá tesz számunkra oly sok mindent.

3. Kezdetben volt a világosság

Nagyon szépen jelenik meg a világosság és a sötétség kettőssége az ünneplésünkben, sőt, már az ünnepre való készülődésünkben. Gyertyákat gyújtogatunk, izzókat aggatunk fel, mécseseket teszünk az ablakokba. De egy sötét szobában gyújtott gyertya vajon mire emlékeztet bennünket? Mi jut eszünkbe a már-már giccsessé vált köztéri égőkről, girlandokról? Mai világosságot hozó Igénk szerint az ős-világosságra kellene, hogy emlékeztessenek bennünk ezek a fények.

A teremtéstörténet szerint ez a teremtő Isten első szava: „Legyen világosság!” Az Isten világosságot akar – átláthatóságot, egyenességet, egyértelműséget – mert nem akarja, és nem szereti a sötétséget! Óriási erkölcsi (etikai), társadalmi,

politikai üzenete van ennek. Nézzünk csak körül! A családjunkban, munkahelyen, a városban/faluban, országunkban, társadalmunkban, a háború sújtotta övezetekben, a harmadik világban, vagy akár a gyülekezetünkben, egyházunkban: mennyit látunk az Isten által akart világosságból? Nem vált-e mindennapi tapasztalatunkká a morális, szellemi, lelki sötétség, nem vet-e árnyékot az Isten világosságára a hatalom, az erőszak, a gyűlölet, az önzés? Nem tapogatózunk-e a közélet ködében, nem sötétedett-e be a keresztyén nyugat?

De menjünk tovább! Mennyire éljük mi magunk az életünket az Isten világosságában? Nem akarunk mi magunk mégis olyanok lenni, mint egy félig takart szoba, félig kiállított festmény, félig olvasott könyv, hogy a sötét és homályos részek megmaradjanak saját magunknak? Nem akarunk-e mi magunk is sokszor elrejtőzni az Isten világossága elől, hogy sötétben őrizzük istentelen és Isten nélküli dolgainkat?

Krisztus azért született, mert szükség volt arra, hogy az Isten világossága betörjön az ember életébe, az emberi élet minden területére. Bármennyire is akarják, vagy igyekezünk mi magunk is konzumálni, domesztikálni, kellemessé tenni karácsonyt, azért ne feledjük, hogy ez egy kőkemény ős-ünnepe: az Isten világossága áttörte az ember által „összehordott” sötétséget. Ez az ünnep tele van feszültséggel, erővel, küzdelemmel, leleplezéssel, átvilágítással: az Isten világossága megnyerte a sötétség elleni háborút! Olyan elementáris erővel fejezi ki ezt Johann Sebastian Bach egyik karácsonyi kantátája és annak szövege: *„Keresztyének, marjátok, vessétek bele ezt a napot fémbe és márványkövekbe!”*

Érezni és érteni lehet az ünnep dinamikáját, erejét. Túl kell lépni a betlehemi idillen (ráadásul az sem volt idilli!) – s el kell jutni oda, hogy az Isten világossá tette az ő világosságát. Azaz: nem a sötétség és világosság kétes kimenetelű párharcáról van szó többé; nem egy vagy-vagy választási lehetőségéről, hanem

arról, hogy az Isten világossága az egyetlen járható út az ember számára, s egyben jelenti a sötétségben való járás lehetetlenségét.

Karácsony az egyértelműség ünnepe: Isten egyértelművé tette akaratát, s ez a világosság igenlése, s egyben ítélet minden sötétség felett. Lehet, hogy Jézus személye sokak számára kérdéseket vetett fel ott és akkor, és sokan még ma is előszeretettel kételkednek benne – és sötét utakon járnak.

Lehet, hogy sokan ellentmondásokat és nem egyértelműségeket fedeznek fel a Bibliában és a sötétben tapogatóznak. De mindez nem jelentheti a keresztyén ember számára az Isten szavának, akaratának a nem egyértelműségét.

S ez a világosság, amelyről János ír, közösséget teremt az ember számára: Isten gyermekeinek közösségét. Családi ünnep sok helyen Karácsony. Persze hogy családi ünnep: újra vissza lehet találni az atyai házhoz, újra testvérnek lehet szólítani a másikat, újra be lehet pillantani az elvesztett paradicsom kapuján, s megpillantani az ős-otthon melegét, ahogyan egyik szép karácsonyi énekünk mondja:

„Ma paradicsom kapuját ismét megnyitotta, Kérub nem állja ajtaját, ezért minden áldja, ezért minden áldja” (RÉ 313,8). Ez a világosság segíti rendezni a kapcsolatainkat: egymással és Istennel; mert a sötétségben élő sosem tud megbocsátani és megbocsátást kérni, csak az, aki meglátott valamit az Isten világosságából

„Mélységes mély a múltnak kútja.” Mindannyiunk múltjának létezik egy kútja. De vajon mit látunk, ha minden dolognak és minden dolgainak a mélyére tekintünk, s ha visszanézünk minden dolgok kezdetére, egész ember-létünk legelejére? Mennyit látunk ebben a múltban magunkból, s mennyit látunk benne az Istenből? Látjuk-e mindenknek a kezdetén az Istent, az Isten szavát, világosságát? Akarjuk-e eszerint élni az életünket? Beszélgetőtársává akarunk-e lenni az Istennek?

Alávetjük-e életünket az Ő teremtő szavának? Ha igen, akkor igazi karácsonyunk lehet. Így legyen, ámen!

Utóima: *Mennyei Atyánk, áldunk és magasztalunk, mert egyszülött Fiadat, a világ Megváltóját emberi testbe öltöztetted. Add, hogy születésének híre örömmel és békességgel töltsen el szívünket, amikor mindenekért így könyörgünk hozzád:*

Add, Urunk, hogy szent Fiad születésének örömhírét szívünkbe fogadva mi is gyermekeiddé lehessünk! Segíts, hogy egész életünkben Urunkként kövessük őt, aki az elhunytak első zsenyéje volt, hogy a feltámadásban mi is testvéreivé lehessünk! Urunk, részesítsd egész egyházadat az igazi karácsonyi örömben. Urunk, békét teremtő szereteted töltsen be ma az egész földet, hogy a népek és nemzetek kiengesztelődjenek egymással, és gyermekeid mindenhol békességben élhessenek!

Segíts, hogy a világ felismerje: tehozzád tartozik, és befogadja az Üdvözítőt, akit megmentésére küldtél!

Urunk, vedd körül oltalmazó szereteteddel a magukra maradtakat! Áraszd szívükbe békességedet, és akik emberektől nem kaptak ajándékot, azokat is örvendeztesd meg örökkévaló ajándékkal, amelyet egyszülött Fiadban adtál minden embernek!

Urunk, könyörgünk azokért, akik mindeddig bezárták szívüket szereteted előtt, és elutasították ajándékaidat. Nyisd meg szemüket, hogy ma ők is meglássák világosságodat, és elfogadják legdrágább ajándékodat, szent Fiadat, akit megváltásukra küldtél. Urunk, légy ma minden beteggel és minden szenvedővel! Segítsd meg őket, hogy minden nyomorúságnál, még a halál fenyegetésénél is nagyobbnak lássák ajándékodat, amelyet szent Fiadban adtál a világnak!

Hallgass meg minket, Urunk, és add, hogy a karácsony öröme és békessége kísérjen minket életünk minden napján, míg az örökkévalóságban színről színre láthatunk, és angyalaiddal együtt dicsőíthetünk téged. A mi Urunk, Jézus Krisztus által kérünk. Ámen.¹

HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR 2019

¹ Utóima az evangélikus agenda alapján.

Húsvéti hírek

Dr. Gaál Sándor (DRHE – Nyíregyháza)

Lekció: Máté 28: 1-7

Előima: *Mindenható Atyánk! Hálás szívvel köszönjük meg az ünnepelés lehetőségét, hiszen a mai nap lehetőségét Te teremtetted meg azzal, hogy Jézus Krisztust feltámasztottad a halálból, a mi életünket pedig megtartottad. Megvalljuk méltatlanságunkat, hiszen sokszor és sokféleképpen vétkezünk ellened megfélelkezve rendelkezéseidről és elhanyagolva azokat. Kérünk, hogy ne a mi méltatlanságunkat lásd most, hanem Fiad Jézus Krisztus értünk hozott áldozatára tekintve tekints ránk ezen a helyen és ebben az órában.*

Kiváltságosak vagyunk, mert a Te népednek, az anyaszentegyháznak a közösségében ünnepelhetünk. Fogadd el a mi hálánkat mindazért, amit nekünk ajándékoztál már az ünnepi előkészületek idején, most pedig az ünnepi istentiszteleti közösségben elkészítettél.

Azt kérjük, hogy engedd értelmünkkel felfogni a Tőled jövő üzenetet. Szentlelked tegye személyessé számunkra a feltámadás örömhírét. Kérünk Atyánk, hogy tedd alkalmassá lelkünket arra, hogy Szentlelked által befogadja a felemelő és életünket megerősítő hírt. Fogadd el szívbeli kitérülködésünket és könyörülj rajtunk a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki Veled Atyánk és a Szentlélekkel egy Isten él és uralkodik örökkön örökké. Ámen.

Textus: Máté 28:7

Ünneplő Gyülekezet!

1925-ben Alaszkában, egy nyugati parti Nome nevű városban komoly krízishelyzet állt elő. Hatalmas járvány, diftéria terjedt

a lakosok között. A rendkívül mord időjárási viszonyok között csak egy az ettől a várostól 1100 km távolságra levő másik Anchorage város lakosai tudtak volna szérumot eljuttatva segítséget nyújtani. Az útviszonyok azonban alkalmatlanok voltak arra, hogy eljusson az életmentő gyógyszer oda. Repülőgéppel sem tudták megoldani ezt a feladatot, de nagy összefogással és leleményességgel mégis az ottani vasútvonal végéig eljuttatták a mentő gyógyszert. Ott pedig egy különleges akciót szerveztek. Innen ugyanis szánhúzó kutyák segítségével igyekeztek a bajba jutott városra segíteni. A korabeli feljegyzések szerint 20 szánkó váltotta egymást a hátralevő távon. S így 127 óra, hat nap leforgása alatt összesen 1127 kilométert tettek meg. Nagyon sokszor mínusz negyven fokos hidegben. A gyógyszer megérkezett. S azóta egy világhírű kutyaszánhúzó versenyt szerveznek itt évente Iditarod néven azért, hogy megörökítsék ennek a hőstettnek, és eredményes segítségnyújtásnak az emlékét.

Kedves Ünneplő Gyülekezet!

Ez a történet globális mértékben és mindenre kiterjedő módon lett valósággá. Hiszen Isten irgalmasságából fakadóan az Úr Jézus Krisztus által megérkezett ebbe a mi világunkba megváltás: az Isten és ember között a bűneset miatt támad szakadék áthidalása. Jézus Krisztus keresztfán hozott áldozata által szabaddá lett az út az Atyához. Mert az úr Jézus halálakor a sírok megnyíltak, a templom kárpitja kettészakadt. Mert megérkezett a megoldás, amely számunkra nem alkalmi, átmeneti segítséget ad. Nem alkalmi gyógyszer, hanem a bűnbocsánat és az örökélet biztos lehetősége számunkra. És hogy ez miként jutott el hozzánk? Isten elhatározása, következetes, megalkuvásmentes igyekezetével. Egy általa kiválasztott nép bekapcsolásával és több más népnek ebben a történetbe való bekapcsolásával. Komoly küzdelmekkel és nem egyszerűen az időjárás viszontagságai kihívásaival. Sok-

sok esetben az emberi értetlenség és szív keménységével folytatott küzdelmeken át.

Az, ami Jézus Krisztus egyszeri tökéletes áldozatbemutatásában megvalósult azt jelenti, hogy értelmet nyert minden addigi küzdelem. Ábrahám, Izsák, Jákób, József, Dávid, Ézsaiás és sok más kiválasztott szolgálata nyert végső értelmet. Jézus személyében a világ megváltója érkezett meg, s amit Ő tett abban a világ megváltása valósult meg. Az Atya világot megmentő szándékának feltétele tökéletesen beteljesedett. Ezért mi nem világversenyeget rendezünk, hanem ünnepelek. Munkaszüneti napot tartunk. Erre a napra szépen előkészítjük a körülményeinket. Felkészítjük a lelkünket és itt ebben a gyülekezetben meg sok helyen másutt százával és ezrével veszünk részt istentiszteleten. Sorban állunk, hogy úrvacsorázhassunk az ünnep napjaiban azért, mert hálásak vagyunk és boldog módon elköteleztük. Egyszerűen azért, mert Jézus a mi megváltónk megérkezett, s Őrá nézve keresztyének vagyunk. Ez az országunk, családjunk, egyházunk igazi belső védelme. Miközben riadalommal éljük át korunk nagy, nemezetek közötti, kontinenseken átnyúló mozgását. Aközben tudnunk kell, hogy a Krisztusba vetett hitből fakadó belső bizonyosság véd meg bennünket és formálhat ki megfelelő és helyes döntéseket. Ha valljuk az ősi keresztyének köszöntésének tartalmát: *Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt.*

Húsvétkor így érkeznek meg az asszonyok, a tanítványok Jézus sírjához. Emberileg riadalommal a lelkükben. Mert ők egy Jézus holttestet keresnek. Az is elég lenne nekik, hogy szabályszerűen elsirathassák és gyászolhassák őt. De nincs ott. Nem is lehet ott, hiszen háromszor is kijelentette: az Emberfiának szenvednie kell, meg kell halnia, de harmadnapon fel kell támadnia. Ezért válik szükségessé annak a követnek, a mennyei hírnöknek a jelenléte, aki emlékezteti őket erre. Sőt itt már nem is csak egy megnyugvást adó emlékeztetésről van szó, hanem arról, hogy elindult valami. Jézus feltámadása, majd az övéi számára történt megjelenése elkötelező erő.

Nincs itt! Az élők között van. Galileában lehet vele találkozni. Így a sírnál urukat kereső asszonyok és tanítványok nem csak üzenetet kapnak, hanem küldetést nyernek, adják hírül azt, hogy Jézus nincs a halottak között, hanem él, mert feltámadt. Húsvét ezt a tényt jelenti: Jézus feltámadt a halálból. Megfizetett a világ bűneiért és nem maradhatott a halálban. A világ pedig nem maradhatott az Isten nélküli állapot emberi lehetőséggel meggyógyíthatatlan fertőzésében. Nem kell, hogy ölje, pusztítsa magát a bizonytalanságban, emberi ösztönnel, bölcselkedéssel kialakított vallásgyakorlási rendekben.

A sír ürességének láttán, a mennyei bizonyágtevő híradásának hallatán indul a küldetés! Váltófogatós menetben. Mennek először az asszonyok, hírül viszik a tanítványoknak, akik persze kellőképpen vonakodnak az asszonyok által elmondottak hallatán. De nem sokára mennek és olyan elszántsággal, lendülettel viszik a hírt, mint ahogyan az alaszkaik vészhelyzetben a váltószánok vitték az életet mentő szérumot. Kedves Testvéreim!

2019. húsvétján ez a feladat. Megcsodáltuk újra az Isten hatalmát. Éltünk az úrvacsora lendületet adó erejével. Elénekeltek református énekeinkben az Igazságot. És most megérthetjük, hogy a húsvét nem végállomás a Krisztusban bocsánatot nyert keresztyéneknek, hanem rajthelyzet. Aki csak érti, érzi, elhiszi és az élete részévé teszi a feltámadást, - ami nem csak Jézus feltámadását jelenti, hanem a mienket is! Annak teljes mértékben megváltozik az életszemlélete és életérzése.

Indulni kell sokak felé. A gyógyulást adó hírrel, az evangéliummal. Mert mi már megkaptuk a hírt. Mi már átélhettük a bizonyosságot. Mi már napirendre térhettünk az élet és a halál kérdése felett, mert vehettük a bizonyosságot. Fogadtuk a kihirdetett bűnbocsánatot.

De mi van, mi lesz a többiekkel? A gyermekeinkkel, unokáinkkal, a kortárs nemzedék velünk egyidős tagjaival?

Váltófogatos módon mondanunk kell! Mert hozzánk is így jutott el. Nemzedékről nemzedékre ünnepelték hitvalló őseink a húsvétot. Énekelték a feltámadás tényét megéneklő dallamokat. Nem maradhat ki egyetlen nemzedék sem! Egyetlen társadalmi réteg sem! Hirdetni kell a bankokban, kórházakban, iskolákban minden létező, lehetséges helyen: Feltámadt! Feltámadunk. Megbocsátott! Megbocsátunk. Megszabadított és Jézus Krisztus érdeméért szeretett. Keresztyének vagyunk. Ezért szeretünk. Képesek vagyunk mit kezdeni az étellel, mert hitbizonyosságunk. És e szerint van megoldás a halálra is.

Isten felhatalmazó és egyben elkötelező kérése ezen a húsvéti ünnepen: Menjete el, adjátok hírül azoknak, akik még bizonytalanok, azoknak, akiknek másban van a bizalmuk, akik félnek az ételtől, rettegnek a meghalástól. Ne hagyjatok ki senkit! Ne maradjanak az emberek félig informáltak, félreinformáltak. Mondjátok el teljes természetességgel és a lehető legegyszerűbben, hogy az Úr találkozni akar velük. Szeretni akarja őket. Magához ölelni, bátorítani, életerőt és életértelmet adni.

Kedves Testvéreim!

Hatalmas dolog, hogy együtt vagyunk ma ezen az ünnepi istentiszteleten. Kimagasló ajándék, hogy együtt hallottuk és láttuk újra a megtörtént eseményeket. Részünk lehet az írott, hirdetett és az úrvacsora által láthatóvá vált igében. Ennél csak az a nagyobb, ha ennek közvetlen folytatását vállalod. Ha a benned levő békesség kiárad és a bizonyosság kétségeket oszlat.

Gyönyörű húsvét lehet itt a-i gyülekezetben, szeretteid körében, ha elviszed a hírt. Fogj hát be a szánodba és vidd a hírt a köszöntő szavakban, egy húsvéti énekben, vagy a bizonyosságot hirdető hitvallásban: *Életemben és halálomban nem a magamé, hanem az én hűséges megváltómnak a tulajdona vagyok!*

Ha vetted a hírt, vidd tovább, hogy a velünk együtt haladók és az utánunk jövők is olvassák, énekeljék ősi zsoltárunkat: *Uram te voltál hajlékunk nemzedékről, nemzedékre.* Vagy a húsvéti diadaléneket: *Jézus él, mi is élünk, a haláltól nem félünk.* Mert nincs a halottak között, hanem feltámadt! Ámen.

Utóima: *Mennyei Atyánk! Hálásak vagyunk azért, hogy könyörültél rajtunk és tervet készítettél a mi megváltásunkra. Köszönjük, hogy nemcsak elvégezted Jézus Krisztus által a mi szabadításunkat, hanem megírtad azt a Szentírásban. Rendeltél apostolokat, akik elvitték a Te diadalmadnak híret. Köszönjük, hogy annak az egyháznak lehetünk a megszólított és elhívott tagjai, amelyben gondoskodtál nemzedékről nemzedékre az evangélium hirdetéséről. Hálaadással köszönjük a keresztség sákramentuma mellett az úrvacsora felemelő és ünnepi lehetőségét. Ajándék az is, hogy nem egyedül, vagy szűk családi körben ünnepelhetjük a húsvétot, hanem a gyülekezet közösségében.*

Urunk! Megértettük, hogy a feltámadás életünket formáló üzenetét nem tarthatjuk titokban, nem hallgathatjuk el, mert természete szerint tovább kell adnunk felebarátainknak. A továbbadás lehetséges útját mutasd meg nekünk. Készíts alkalmakat a bizonyágtételre, s formáld keresztyén életünket olyanná, hogy meglássa a világ, hogy Te küldtél bennünket.

Atyánk alázatos szívvel könyörgünk azokért az embertársainkért, akik nyomasztó teher alatt élnek. Saját megköötöttségükben vagy mások által állított korlátok között szenvednek. Neked van hatalmad betegeink helyzetén változtatni. Te vagy képes a lélek mélyén eredő betegségektől megszabadítani.

Arra kérünk, hogy mostani nemzedékünk fojtogató kérdéseit, világméretű megoldatlan nehézségeit bölcs döntések által segíts megoldani. Fohászunk a népek nagy

változási folyamataiért, nemzetünk égető kérdéseierért és egyházunk jó előmeneteléért. Köszönjük, hogy Rád bízhatjuk a számunka különlegesen fontos embereket, szeretteinket is.

Maradj velünk, mellettünk, amikor visszük a hírt Rólad Urunk. Jézus Krisztus nevében kérünk hallgass meg minket. Ámen

Isteni jogosultság

Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE)

Lekció: Mk 16,1–8

Előíma: *Urunk, Istenünk, szerető mennyei édesatyánk! Terólad beszél, téged dicsőít kezéd minden alkotása, a földnek mélységei és a hegyek magasságai, melyek a Tieid. Különös-képpen is hadd magasztaljunk téged a világhoz, hozzánk, emberekhez való szeretetedért, a mi Urunk, Jézus Krisztusért! Urunk! Te többet tettél értünk még a mi legmerészebb álmainknál is. Kész voltál a Te Egyetlenedet, a mi Urunk, Jézus Krisztust odaadni értünk, aki a mi bűneinkért halt meg. Ugyanakkor fel is magasztaltad őt, megtörted általa a halál hatalmát, az élet, az új élet csodálatos valóságát adva nekünk. Urunk, tudod jól, milyen földhöztapadt a mi gondolkodásunk, egész életünk, mennyire képtelenek vagyunk a Te utadat, a Te cselekedeteidet megérteni, megragadni. Mégis arra kérünk, tégy velünk csodát, add meg, hogy találkozhassunk a Feltámadottal, és a mi nyugtalan szívünk meghallja békességet adó szavadat!*

A Te nevedért könyörülj rajtunk és hallgass meg minket! Ámen

Textus: Mk 16,6–7

Ünneplő Gyülekezet! Szeretett Testvérek!

A legősibb újszövetségi irat, Márk evangélista evangéliuma így mondja el a feltámadás történetét. Bizony, nagyon hosszú lehetett az a hosszú hétvége ott Jeruzsálemben, nagycsütörtöktől nagypénteken, nagyszombaton át a hét első napján kora reggelig, amíg elindultak az asszonyok. Nagyon-nagyon hosszú volt. Mint amikor az embert valami nagy csapás, megrázkód-tatás éri, és olyan rettenetesen nehezen telik az idő. De aztán felkelnek, elmúlt az ünnep, megvásárolják a szükséges

illatszereket, mennek ki a sírhoz. Nyilván tele van a szívük és a lelkük milliónyi kavargó érzéssel és kérdéssel, amelyeket nem írt le az evangélista. Egyetlen egy van csupán, amelyet megfogalmaznak, ez az egy pedig így hangzik: Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt bejáratától? Ki hengeríti el a követ? Mert arra mi nem leszünk képesek. A kor szokása szerint amikor elhelyezték a holttestet a sziklasírba, akkor a bejárat elé hatalmas, kerek, malomkőszerű követ görgettek, és bizony annak az elmozdításához ezeknek az asszonyoknak az ereje kevés. Ki fogja elhengeríteni a követ? Ott tornyosul az akadály. Nem tudunk hozzáférni. És azt gondolom, ha elkezdenénk előszámolni életünk történetét, vagy éppen azokat a dolgokat, amelyet ezekben a napokban foglalkoztatnak bennünket, mindenkinek előbb vagy utóbb az életéből előjönne ez a bizonyos kő, amelyet képtelenek vagyunk elhengeríteni, amely ott tornyosul és amely megakadályoz bennünket abban, hogy továbblépjünk.

De hát mit is szeretnének igazából ezek az asszonyok? A végső emberi tisztességet megadni Jézusnak, a halott Jézusnak, és a legnagyobb aggodalmuk az, hogy nem férünk hozzá. Nem férünk hozzá. Biztosan jártunk már úgy sokan, hogy ott állunk mondjuk egy bankkártyával a kezünkben az automatánál és nem jutott eszünkbe az a négy szám, ami a hozzáférést engedi. És csak állunk ott, tehetetlenül, mert van egy akadály, amit nem tudunk legyőzni. Ezek az asszonyok úgy érzik, nem férünk hozzá Jézushoz. És húsvét csodálatos, felemelő üzenete és örömhíre az, hogy a legyőzhetetlennek tűnő, utolsó akadályt Isten eltüntetni az útból, azaz azt mondja: Emberek, hozzáférésetek van, jogosultságotok van, közötök van az én egyszülött Fiamhoz! Ezt üzeni húsvét, hogy lehet, hogy ti elfelejtettétek, lehet, hogy nem jut eszetekbe, de én gondoskodtam arról, hogy nektek hozzáférésetek legyen az élő, a feltámadott Krisztushoz. És ezzel minden félelmet, minden gyötrelmet, minden megválaszolatlan kérdést elseper, eltüntetett az útból.

Kicsoda hengeríti el nekünk a követ a sírbolt bejáratától? A választ az evangélium úgy adja meg, hogy amikor odaérnek az asszonyok, nincs akadály. Hozzáférés van. De mihez, kihez? Nem a halott Jézushoz, az illatszerekre nem lesz szükség, a végső tisztességet nem kell neki megadni. Mert az a titokzatos ifjú, aki ott ül a sírboltban, olyan magától értetődően mondja: feltámadott, nincs itt! Ennyi! És hiába spekulálunk, hiába törjük a fejünket, hogy ugyan már, mindez hogy lehetett, mint lehetett – feltámadott, nincsen itt. Ez az az egyszerűség, Isten teremtő Lelkének az egyszerűsége, amivel a számunkra legbonyolultabb, leghihetlenebb dolgokat kormányozza, megoldja, helyére teszi. A kő el van hengerítve. És ez azt is jelenti, hozzáférésetek van nektek, akik sokszor magatok vagytok a legnagyobb akadály, mert nem akartok és nem tudtok hozzáférni a Feltámadotthoz. Pedig meglátható, megtalálható. Isten hozzáférést ad nekünk, és ezt a hozzáférést az Ő kegyelmes, irgalmas szeretetéből adja mindannyiunknak. Nekünk, akik sokszor magunk vagyunk kőszívű emberek, és kőszívű emberek gyermekei. De húsvét azt is üzeni, Isten nem kőszívű. A kőszívű ember fiai közül – ismerjük jól a történetet – egynek fel kell áldoznia magát azért, hogy a többiek élhessenek. Nekünk nem kőszívű Istenünk van, Ő nem akarja azt, hogy emberek áldozatul essenek bárminek ebben a világban. És mert Ő elhengerítette a követ, ezért akik a húsvét örömei által tudják, hogy hozzáférésük, jogosultságuk van a mennyei Atyához, a feltámadott Krisztushoz, nem járhatnak úgy, nem szólhatnak úgy és nem tehetnek úgy semmit, hogy annak emberek áldozatul essenek. Nem arra vagyunk teremtve, nem azt akarja Isten, hogy áldozatai legyünk, kifosztottjai legyünk ennek az életnek és ennek a világnak. És a húsvéti örömeiben az is benne van: mindenki, aki tud húsvét titkáról és örömeiről, tud azért tenni, hogy senki ne legyen áldozat, sem gyermek, sem idős, sem szegény, sem beteg, sem lecsúszott, sem félresikerült ember

ne legyen áldozat, mert az nem tetszik Istennek. Mert Ő elhengerítette ezt a követ.

Azt mondja ez a titokzatos ifjú: feltámadt, nincsen itt, itt van az a hely, ahová tették, de ti most jobban teszitek, ha elmentek a tanítványokhoz, és elmondjátok nekik: menjetek Galileába, előttetek megy, és ott meglátjátok Őt. És tudjátok, ezeknek az embereknek mit jelentett ez a szavak? Mintha nekünk valaki azt mondaná: menjetek haza. Menjetek haza, nincs semmi baj! Mint amikor egy nagy veszedelem, természeti csapás, vagy valamiféle kilátástalan helyzet után mégiscsak együtt van a család, és azt mondja az édesapa, az édesanya a gyermekeinek, hogy gyertek, menjünk haza. Ez a húsvéti mozgás. Jézus előttetek megy Galileába. Galileába, ahonnan mind származtok, ahonnan mind eljöttetek, ahonnan mind idegyűltetek Jeruzsálembe, de most menjetek haza. Gyertek, menjünk haza. Ezt üzeni a feltámadott Krisztus. Ezt üzeni az övéinek, ezt üzeni azoknak, akik félnek, remegnek, akik nem találják a helyüket, de akiknek a halál helyéről, a temetőből meg kell találni az utat vissza, haza, az életbe. Abba az életbe, amelyikben előttük jár Jézus.

Ünneplő Gyülekezet! Szeretett Testvérek! Húsvét azt üzeni: lehet, hogy elfelejtetted, lehet, hogy nem jut eszedbe, talán még húsvétkor sem, de neked Isten jogosultságot adott, hozzáférést adott, életben és halálban ahhoz a Krisztushoz, aki értünk odaadta önmagát. És aki ezt tudja, annak a szívéből elröppen a félelem, mert tudja, hová indul, hová tart, kit követ, és észreveszi azokat, akiket Isten nem áldozatra szán ebben az életben, hanem az Ő embergyermekei közösségébe, családjába. Húsvétot akkor ünnepelhetünk igazán, tiszta szívvel és felelősséggel, ha az életünk, a mindennapjaink olyanok, hogy annak következtében ne legyen senki áldozat. Hogy emberek, akik félnek és rettegnek attól, hogy az életük megoldatlan, megoldhatatlan nagy kérdése hogyan is fog megoldást találni, ki hengeríti el a követ, megtalálják Krisztus követőiben azokat, akik segítenek az imádságukkal, a teherhordozásukkal a

mellettünk élőknek, a tőlünk távolabbra lévőknél egyaránt. Mert az elhengerítetlen kövek megbénítják az emberi lelket. Sötétségbe, félelembe taszítanak. Húsvét mindennek az ellenkezője. Ne félj! Világosság jön!

Ünneplő Gyülekezet! Szeretett Testvérek! Sok sms-t, húsvéti üdvözlőt kaptam ebben az esztendőben is, az egyiket ma reggel, amely így hangzik: Mifelénk így köszönnek az emberek: Krisztus feltámadott! Ilyen egyszerű. Mifelénk így köszönnek az emberek. Hát legyünk mi azok, akikre az jellemző, akiről az sugárzik, mifelénk, keresztyének között így szokás köszönni. És akkor megtelik a szívünk örömmel és hálaadással és járhatunk az Ő követésében, aki haza akar és haza tud vinni bennünket mindenhol, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Utóima: *Magasztalunk Téged Urunk a feltámadás evangéliumáért, hogy nem hagyod a mi lelkünk bizonytalanságban. El akarod oszlatni a kételyeinket és felelni kérdéseinkre, nehézségeinkre a Te ígéd által. Add azt a bizonyosságot, hogy Jézus Krisztus feltámadása a mi feltámadásunk bizonyos záloga. Hadd legyen életünkben és halálunkban egyetlen vigasztalásunk az, a Tied vagyunk.*

Kérünk, indíts el, mozdíts meg mindannyiunkat, hogy bátran vallást tudjunk tenni rólad, hogy merjünk élni a te erődből! Járj előttünk, mutass utat nekünk!

Különösen is könyörgünk gyászoló testvéreinkért, a betegekért, a szeretetlenség és bűn áldozataiért, a gyengékért és a kicsikért!

Feltámadott Úr Jézus Krisztus bátoríts minket, hogy ne nyugtalankodjék a mi szívünk és ne is féljen. Kérünk, tölts be minket a te Lelkeddel, hogy megteljen szívünk örömmel és hálaadással. Kegyelmesen kérünk, hallgass meg minket! Ámen

Halálközelben – Életközelben – Istenközelben

Dr. Kovács Krisztián (DRHE – Berettyószentmárton)

Lekció: Máté 28,1–10

Előima: *Feltámadott Krisztusunk!*

Aki átélted a halál felé vezető út kínját és fájalmát, aki átlépted az élet és a halál küszöbét, s aki átlépted a kaput a halálból életbe visszavezető úton, hallgass meg minket ezen a húsvét reggelen!

Nyisd meg fülünket az örömhír meghallására, hogy te valóban feltámadtál és valóban élsz!

Hallgass meg minket, amikor bizonytalanságban vagyunk, saját feltámadásunkat illetően, bizonytalanságban a Te feltámadásodat illetően, bizonytalanságban az örök életet illetően. Mert nem mindig egyértelmű számunkra, hogy te valóban feltámadtál és valóban élsz!

Hiszen Te látod, mennyi kétség vesz körül bennünket, s talán mi magunk lezárt sziklasírban tudjuk a reménységünket. Könyörgünk, ébressz hitet bennünk, hogy valóban magunkénak érezzük a feltámadás hit erejét, derűjét, megújító hatalmát. Vezess el bennünket a felismerésig: Te valóban feltámadtál és valóban élsz!

Könyörgünk, ezzel a megújult erővel tudjunk leborulni előtted, bűneinkre bocsánatot kérve. Mindenért hálát adva, ami Tőled kaptunk. Mindenek felett azért, hogy Te valóban feltámadtál és valóban élsz!

Erőtlené vált húsvéti énekünk, alig hallható feltámadás-hitvallásunk, alig látható örömünk legyen mindenki számára

nyilvánvaló, hogy emlékezzünk és emlékeztessünk: Te valóban feltámadtál és valóban élsz!

Feltámadott és élő Urunk! Légy itt miközöttünk ebben az ünnepi órában, add, hogy a Te feltámadásod ereje hassa át együttlétünket, ígehallgatásunkat, (úrvacsorai közösségünket). Éreztessed meg velünk, Te feltámadtál és te valóban élsz! Ámen.

Textus: 1Sámuel 2,1–2.6–8a

Ha ünnep, akkor az legyen örömteli! Kedves Testvérek, valamennyien ezzel az elvárással indulunk neki egy-egy keresztyén ünnepünknek. Legyen benne valami plusz, ami hiányzik a hétköznapiokból – s ne kelljen ekkor is arról hallani, ami amúgy is meghatározza életünket. Az ünnep azért van sokak szerint, hogy megszépítse az életet. Ünnepen az örömök közelében akarunk lenni, s kerülni mindazt, ami brutális, ami félelmet kelt, vagy ami aggodalomra ad okot. Mai igénk azonban mégis máshonnan indul. S maga a húsvét is halálközeli állapotból veszi kezdetét.

1. Halálközelben

Nem vér nélküli ünnep a Húsvét! Sosem volt az. Az ősi zsidó páska sokak számára jelentett egyet a pusztító angyal kardjától való megszabadulással az Egyiptomból való szabadulást megelőzőn a 10. csapás alkalmával, a leölt páskabarány vére megmentette a kiválasztottakat. Halálközelben voltak mindazok, akik ott, Egyiptomban átélték az Isten szabadítását.

De a mi keresztyén húsvétunk is a halál és élet határán mozog. Jézus lepecsételt sziklasírja sokak számára a halál bizonyítéka és biztosítéka volt. A Mester vagy éppen a rivális Názáreti meghalt – az ügy lezárult, míg az egyik oldalon a csalódottság, a másik oldalon az elkönyvelt siker volt megtapasztalható.

Halálközelen vannak ma is sokan: szerte a világban polgárháborúk, igazságtalan diktatúrák, értelmetlen mézárások vagy az emberi felelőtlenségnek köszönhető balesetek, tragédiák közel hozzák mindennapjainkhoz a halált, s ha nem is tapasztaljuk meg közvetlen közelről a média, a híradások, filmek által halálközelen találjuk magunkat. És itt vannak közöttünk mindazok, akik friss vagy éppen begyógyuló gyászukat hordozzák magukban: senki sem tudhatja távol magától a halált, senki sem mondhatja: én nem vagyok érintett benne.

Mai igénk első megszólaltatója, Anna nem gyászolt, és nem halálközeli élmény után van. De megtapasztalta annak a fájalmát és keserűségét, hogy nem adhat új életet, hogy nem lehet gyermeke. Hiszen tudjuk jól, Sámuel próféta édesanyja csak hosszú megpróbáltatás és megaláztatás után adhatott életet gyermekének, de addig azzal a tudattal kellett élnie, mintha az élet folyamata, kontinuitása, a lánc éppen nála szakadt volna meg. S mindemellett szembe kellett néznie azzal, hogy riválisa, férjét – a kor szerint megengedett – másik felesége viszont gyermekkel ajándékozta meg. Ha Anna számára nem is a véget jelentette, de mégis szembesülnie kellett azzal, hogy valami nem kezdődik el a számára.

KT, mindannyian voltunk, vagyunk vagy leszünk olyan élethelyzetben, amikor szembesülnünk kell valamilyen szinten és valamilyen formában a véggel. Egészen bizonyos, hogy amikor az öldöklő angyal átvonult Egyiptom földjén emberek ezrei mondták: ez itt a vég. Egészen bizonyos, hogy többen sóhajtottak a keresztfá tövében, vagy a szörnyű híreket hallva a Názáretiről, hogy „ennyi volt”, talán mégsem ő volt az igazi, ez a lehetőség is véget ért.

Azonban nem kell öldöklő angyal, sem Krisztust szegező római katona, sem terrorista, sem pokolgép, sem egy rosszul bevett kanyar ahhoz, hogy közel jöjjön a halál és vele együtt a

„semmi” az életünkhöz. Elég a lehetőségek, a reménységek végére gondolni. Befejezett és szétzúzott kapcsolatokra, elveszített bizalomra, kiábrándultságra, csüggedésre. Nem kell vér és biológiai halál ahhoz, hogy átérezzük: nem megy minden úgy a mi számunkra, mint a karikacsapás.

Hiszen Anna sem tapasztalta meg közvetlenül a halált és az élet végét, hanem meg nem született gyermeke miatt érzett gyásza jelentette számára azt, hogy bezárultak csatornák, lehetőségek, mert úgy tűnt, nem lehet azzá, amiért egy nő abban az időben igyekezett, s amiért élt.

A húsvét nem érhető meg igazán a halál, Krisztus halála nélkül. S a mai ünnepi igeszakaszunk öröme, vitalitása, átütő ereje sem érezhető meg anélkül, hogy ne látnánk meg, mennyi szomorúság, lemondás, csüggedés áll mögötte. Az egész ünneplésünk akkor tud kilépni a felszínességből, ha képes lesz komolyan venni az előzményeket: Anna meddőségét Sámuel születése előtt, szomorúságát öröme előtt; az ember bűnét az Isten bocsánata előtt; Krisztus halálát a feltámadása előtt. Nem állandó öröm, szépség, kiegyensúlyozottság, boldogság az életünk – mint amire annyira törekszünk, s amire a reklámok annyira inspirálnak. Tudni kell élni a halál és lehetőség végének a közelében is. Nem kell kívánni és nem kell szeretni, de el kell fogadni a halálközelség tényét. De van kiút és van megoldás. Az öldöklő angyal kihagyta a vérrel megkent házakat. Anna gyermeket kapott az Úrtól. Krisztus feltámadt a halottak közül.

2. Életközelen

A Húsvét mindig összekapcsolódott az élet igenlésével. Az Egyiptomból való szabadulás és a pusztító angyal kardjától való megmenekülés, Krisztus feltámadása, Sámuel születése az Isten életre mondott „igenjét” bizonyítják. A halál és vég megtapasztalása után az élet közelébe kerülnek valamennyien. Igen: az Isten képes arra, hogy ott mutassa meg hatalmát, ahol

az emberi lehetőségek és képességek már véget értek. Nem egy megalázó és embert próbáló Istentől szól Anna éneke, aki megöl és sírba visz, hanem egy olyan Úrról, aki képes arra, hogy az ember lezárt, befejezettnek és elveszettnek hitt ügyét újra megtöltse élettel, élni akarással, reménységgel. De nem erre lenne valamennyiünknek szüksége, hogy felfedezzük az életet adó, életre hívó, az életet annyira igenlő Istent?

Nem titok és nem tabu még egy ilyen nagy ünnepen sem arról beszélni, hogy csökken az egyházunk iránti érdeklődés. De nem bujkálhat ott az okok között, hogy mi magunk életunttá válunk (igehirdetők és igehallgatók egyaránt)? Nem az a baj, hogy lassan már mi keresztyének sem tudunk hálát adni az egyházban, mert állandóan csak kérünk valamit az Istentől? Vissza-visszatérő téma a magyar társadalom lelkiállapotának a krízise. De nem annak köszönhető a depresszió, a melankólia, az apátia, hogy nem tudunk örülni az életnek, a lehetőségeknek, az esélyeknek, és mindig mindenben csak a rosszat, a negatívumot látjuk? Fialok, akik előtt még ott van az élet, olyan élettelenül és céltalanul lődörögnek, mert nem veszik komolyan, hogy az élet, a tanulás ajándék; mindenben túl akarnak lenni, de semmit sem élnek át igazán és a maga mélységében, s egyszer csak azon kapják magukat: túl vannak mindenben – szerelmen, szexualitáson, iskolaéveken, pályaválasztáson, de mégsem élték azt meg a maguk mélységében. Idősek, akik méltósággal, tisztességgel és becsülettel éltek le egy emberöltőnyi időt, félnek a haláltól, mert úgy érzik: nem éltek mégsem eleget, vagy nem éltek mégsem „jól,” s nem tudnak hálát adni az útért, mert mindig akarnak még valamit kapni attól az élettől, ami már mögöttük van.

Nem is azzal van a legnagyobb bajunk, hogy sokszor nem tudunk és nem is akarunk mit kezdeni a halállal, hanem az, hogy nem tudunk mit kezdeni az élettel. Úgy képzeljük el az életet, mint egy festő a vásznat, zeneszerző a kottapapírt, rendező az üres színpadot: akkor nyeri el igazán az értelmét,

ha rákerül a műalkotás. Akkor tartjuk teljesnek és egésznek az életünket, ha állandóan történik velünk valami jó dolog, ha van valami plusz esemény, pörgés. Mintha értékét veszítette volna önmagában az élet, mintha nem érne semmit, ha átlagosan élnénk. Anna éneke azonban mintha egy pillanat alatt felfedezte volna az életben rejlő lehetőséget, az élet szépségét. Ma már csöpögős és giccses hollywoodi filmvászonra számúzik sokan „az élni szép és élni jó” filozófiáját az egyik oldalon, míg a másik elképzelés a féktelen karrierben, a gátlástalan önmegvalósításban, a korlátlan fogyasztásban véli felfedezni az élet örömét. Mert sokak számára éppen annyit jelent az élet, amennyit megeszik, megiszik, felvesz, megnéz, utazik, szórakozik.

De az élet nem ezektől válik értékké, hanem attól, hogy maga a Teremtő Isten áll mögötte. Krisztus feltámadása is akkor válik értéké a hitünk számára, ha tényleg képesek vagyunk elhinni: az Isten tényleg, valóban, bizonyosan feltámasztotta őt a halálból, hívta újra éltre őt, és nem csupán a tanítványok hitében történt meg a feltámadás, mint ahogy azt némelyek gondolják. Akkor leszünk igazán életközeli, ha meglátjuk: az Istennek nem kedves, nem jó és nem szép sem a Fia halála, sem az ember halála. Az Isten akarja az életet – mert teremtő Úr Ő. S aki e hitvallás alapján eljut az élet közelébe, az Isten közelébe is kerül.

3. Istenközeli

Anna a nyomorúságában és az örömeiben is közel érezte magát az Istenhez. Imádságának intenzitása, őszintesége, fogadalmának súlya és annak betartása, örömeinek mélysége valóban egy Istenközeli életet tükröz. Jól tudja, hogy az élet minden pillanatában ott van az Isten. Talán bigottnak is mondható ez a mentalitás, hiszen még maga Jézus is átérezte az Istentől való magára maradottságot a kereszten: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?”.

S a mi életünk története tele van olyan epizódokkal, amikor csak azt érezzük, hogy az Isten elhagyott, az Isten távol van. Mert sokszor lenne jó megtapasztalni az Isten segítő jobbát, hogy kihúzzon bennünket a mélységből, a megpróbáltatásokból, a krízisből. S éppúgy igaz ez a személyes sorsokra, mint a nemzetek történelmére.

Nagyon leegyszerűsítjük ezt: a jót Isten-közelségnek, a rosszat Isten-távolságnak tudjuk be. Ha jól megy a sorunk, akkor Isten áldásának mondjuk, ha rosszul, akkor sorscsapásnak. Túl leegyszerűsít mindent az a felfogás. Vajon nem ez a mentalitás ábrándított ki sokakat Jézusból: „Hisz, ha Isten hagyta őt meghalni, akkor talán mégsem lehet ő a Messiás?” S nem ennek az elgondolásnak a mentén ítélik meg sokan a keresztyén hitet: „Ha az Isten engedi a halált, a rosszat, a kegyetlenséget, a betegségeket, a háborút, a terrort, a baleseteket akkor valószínűleg távol van – nem érdemes foglalkozni ezzel az üggyel.”

Másrészt az Istenközelséget vallásos, spirituális fellángolással azonosítjuk: egy-egy pillanatban, egy-egy istentiszteleten nagyon közel érezzük az Urat. Vagy életünk fordulópontjain különösen érezzük ezt az Istenközelséget – fogadalmat teszünk konfirmációkor, házasságkötéskor, úrvacsora alkalmával – de nagyon hamar lelohad a lelkesedésünk, s az ünnepek, az alkalmak múltával mi magunk is eltávolodunk az Istentől, fogadalmunktól – lanyhul a lelkesedés, lohad a tűz. Anna azonban egész élete Isten közelében maradt.

Az első keresztyének a hét első napján, Krisztus feltámadására emlékezve kezdték el ünnepelni az istentiszteletet, ami lassan felváltotta a zsidó szombatot. Egy új Istenközelség volt ez, amely mindenek előtt az istentiszteleti közösségben vált megtapasztalhatóvá. A halált legyőző Istent megismerve és a feltámadott Urat megtapasztalva már nem lehetett úgy beszélni Istenről, mint régen. Ő már nem csak a múlt nagy és

dicső tetteinek történelmi Istene, nem is egy törvényt adó Úr, hanem feltámasztó és életet adó Isten. S a haláltól megszabadító Úr új éneket és új hálaadást kíván, amelyet sosem lehet abbahagyni.

Anna az életet adó Isten segítségét megtapasztalva hálát ad, szavakba önti személyes tapasztalatát, amely évezredekben át hirdeti Isten erejét. Számunkra sem marad más lehetőség, mint hogy a Feltámadott Krisztusba vetett hitünk alapján, szüntelenül magasztaljuk Istenünket, mindig Isten közelében maradván, s továbbadva ezt nemzedékről nemzedékre. Ámen.

Utóima: *Mindenható Istenünk, szerető mennyei Atyánk! Hálatelt szívvel mondunk neked köszönetet, hogy szent Fiad feltámasztásával győzelmet arattál a bűn és a halál felett, és megajándékoztál minket az örök élet reménységével. Ezzel a reménységgel könyörgünk most hozzád.*

Istenünk, tarts meg minket feltámadott és élő Urunk nyájában, hogy őt kövessük életünkben, és vele részesüljünk örök országod örömeiben.

Add, hogy Krisztus Urunk húsvéti győzelmének fénye megvilágítsa hétköznapijainkat is, hogy világosságában járva az örök élet örömeinek és békeességének hordozói legyünk szeretteink és minden embertársunk között.

Feltámadott Jézus Krisztus, oltalmazó szeretetedbe ajánljuk a betegeket, a megfáradtakat, az öregeket, az özvegyeket és az árvákat. Vigasztald megszorodott szívű testvéreinket az örök élet evangéliumával.

Áldd meg hazánkat, népünket, előljáróinkat. Adj erőt, egészséget és kedvet munkánkhoz. Óvj meg a megkeseredéstől és az irigységtől, ha szükséget szenvedünk.

Könyörgünk, szenteld meg a gyermekek és az ifjak örömét. Add, hogy szüleik és tanáraik szolgálatával növekedjenek testben és lélekben, az előtted és az emberek előtt való kedvességben.

Hallgass meg minket, Urunk, mert te vagy a mi mennyei Atyánk. Tied a dicsőség és a hálaadás mindörökké.

Te irgalmas és kegyelmes vagy, meghallgatod az imádságot, és megadod mindazt, ami néped javát szolgálja, a mi feltámadott és élő Urunk, Jézus Krisztus által.

(Az evangélikus istentiszteleti rendtartás alapján)

Húsvéti álom

Húsvét II. nap (vagy I. nap du.)

Dr. Fazakas Sándor (DRHE)

Lekció: 1Kor 15,50–58

Előíma: *Urunk, Istenünk! A tanítványok aggodalmával és félelmével jövünk most eléd. Lelkünk tele van kérdésekkel, kételyekkel és tanácstalansággal. Szívünkben szorongás és aggodás van, mert nem tudjuk, hogy mit hoz a holnap; nem tudjuk, ki oldja meg hétköznapijaink problémáit. Tanácstanul állunk életünk nyitva hagyott kérdései előtt.*

Félünk a jövőtől, szorongunk mások gonoszága és magunk gyarlósága miatt, aggodunk életünkért és egzisztenciánkért. Pedig Te megelőződ a mi aggodalmainkat és kételyeinket. Mielőtt mi feltennénk a kérdést - Te már megválaszoltad azt. Gyakran úgy érezzük magunkat, mint az első Húsvét tanúi: az asszonyok és a tanítványok – önmagunkat emésztve kapkodunk egyik lehetőségtől a másikhoz, pedig Te már minden elkészítettél a mi számunkra.

Csak éppen annyira leköt bennünket valóságos helyzetünk és életünk vélt nyomorúsága, a halál félelme, hogy képtelenek vagyunk előre tekinteni és meglátni azt, hogy a megoldást már elkészítetted a számunkra. S félelmünkben mi is elrejtőzünk saját magunk zárt világában, vagy vakon kergetjük életünk nagy álmait, amibe meg tudnánk kapaszkodni. Pedig Te nyújtod felénk a kezedet, s életünk nagy lehetőségeit, s ma is azt mondod a mi számunkra: Te véget vetsz a halálnak örökre. S ezzel véget vetsz alaptalan félelmeinknek, szorongásainknak. Urunk, kérünk, ebben az ünnepi órában oszlassz szét bennünk minden bizonytalanságot és félelmet, hogy együtt tudjuk mondani a húsvéti követekkel: Krisztus feltámadott!

Add, hogy felszabadult örömmel tudjunk ezért Téged magasztalni, előtted letenni erőtlenségeinket, és kérni Tőled könyörgésünk meghallgatását. Így légy most mi közöttünk és erősíts, taníts és bátoríts minket a mai ünnepre elkészített üzeneted által. Ámen!

Textus: És 25,8–9

Van egy álmom! Keresztyén Testvéreim, mintegy 55 évvel ezelőtt ezen a címen mondta el Martin Luther King amerikai baptista prédikátor talán legismertebb beszédét az amerikai feketék polgári jogainak érdekében: „Van egy álmom, hogy egy napon Georgia vöröslő dombjain a hajdani rabszolgák fiai és a hajdani rabszolgatartók fiai le tudnak majd ülni együtt a testvériség asztalához. [...] Van egy álmom, hogy négy kicsi gyermekem egy napon olyan országban fog élni, ahol nem a bőrszínük, hanem a jellemük alapján ítélik meg őket. Van ma egy álmom!” De a prédikátor nem érhetette meg álma valóra válását, azt, hogy gyermekei már egy igazságosabb világban éljenek; nem sokkal beszéde után merénylet áldozata lett.

Van egy álmom! Ézsaiás próféta is úgy szól a mai Igében, mintha álmot látna. Szava ma is úgy hangzik, mintha a beteljesülés még nagyon messze lenne, mintha illúziókat kergetnénk. S bár tudjuk az írásmagyarázat tudományos eredményei alapján, hogy Ézsaiás akkor szólítja meg kortársait, amikor már a népet emlékeztetni kell a pusztulásra és vigasztalást kell szólni, a lényeg nem változik: rámutat a múlt bűneire, a bűnök büntetésére, de szavainak végső kicsengése mégis vigasztaló, biztató.

Vajon mi, Húsvétot ünneplő mai gyülekezet tekinthetünk bizakodva a jövőre? Lehet pozitív jövőképünk, akkor, amikor annyi vita, nemtelen versengés, bizalmatlanság és gyanúsítgatások árnyékolják be a mindennapokat, de még ezt a mostani ünnepet is?

1. Ézsaiás álma – és a valóság
Ézsaiás próféta látomása többszörösen is álomnak minősülhetett kortársai számára.

Először is, még ott élt elevenen köztük a múlt borzalma és emléke; mintha még mindig hallották volna a csatazajnak, a sebesültek és menekülők jajkiáltásának hangjait. A város elpusztult, a szentély megsemmisül. A Siont idegenek hódították meg, az ellenség kezére kerül a templom, a szentély (lásd 24. fejezet). Sőt, a próféta látomása szerint a föld lakói is elpusztulnak; aki megmarad, az szembefordul embertársával vagy bűnhődik. Mégis a próféta lakomát vizionál: terített asztalt a szent hegyen, minden nép számára.

Másodszor a próféta körül olyan emberek éltek, akik még mindig gyászoltak – a fájdalom, a kín, az elszenvedett veszteség miatt. Ebben a katasztrófahelyzetben a túlélők valóban nem tehettek mást: siratták szeretteiket és saját szebb időt megélt múltjukat. Ézsaiás mégis olyan képet fest, ahol a vendéglátó Úr körbejár, és letöröl minden könnyet.

Harmadszor, a próféta olyan világban él, ahol a halál a mindennapok tartozéka és tapasztalata. Mégis, ezzel szemben teljes bizonyossággal hirdeti: véget vet az Úr a halálnak mindörökké. (Vagy amint a Károli fordítás mondja: elveszti a halált örökre).

Álmodsz Ézsaiás? – kérdezhették volna a próféta kortársai, és kérdezhetnénk mi is? Vagy pedig valóban olyan látomásban van része a prófétának, amely valósággá lesz, s amely már most reménységre jogosít fel, mert az Úr kijelentését közli.

Nos, valóban: ez a vigasztalás meghalad minden elképzelést. Isten olyan lakomára, olyan vendégségre hív – méghozzá minden népet –, ahol ő a házigazda. Ez az Ő lakomája! A múlt bűneivel és a jelen nyomorúságával való szembenézés után most már lehet és szabad a szebb jövő felé fordulni, és ennek ünnepi hangulatban örvelezni. Az Evangélium pedig újból egy olyan vendéglátásról tudósít, egy olyan vacsorának lehetünk tanúi, ahol szintén maga az Úr a vendéglátó gazda:

Jézus Krisztus utolsó vacsorája, az úrvacsora szereztetésének estéje. S bár tudjuk, hogy erre sötét rányék vetül, az árulás, az elfogatás, a könnyes-véres jézusi félelem és haláltusa árnya – a végkifejlet mégis biztató: az, hogy a lakomában, azaz az úrvacsorában Vele lehetünk. Hogy ő táplál minket és ízlelhetjük meg – mai/tegnapi úrvacsorai közösségben is – az szeretetét, az ő irgalmát és velünk való együtt-létét a Lélek által. Kell attól szebb és nagyobb ajándék, mint az, hogy mi az Ő vendégei lehetünk? Nos, nem egyszerűen álomról van itt szó, hanem egy olyan valóságról, amelyből élhet és táplálkozik a mi hitünk, amely a mi jövőnknek alapja: ez a mi közösségünk a feltámadott Krisztussal, az Ő asztalánál. Ennek fényében, ha nem is tűnik el, de mégiscsak eltörpül minden hétköznapi perpatvar, nemtelen versengés, jövőtől való félelem vagy túlzott aggodalmaskodás.

2. *A halál és a mi tapasztalatunk*

A Húsvét a feltámadás, az új élet ünnepe! De nem azért olyan erőtlen, komor a mai húsvéti ünneplés – legalábbis európai keresztyénségünkben –, mert a Krisztus halálának valóságától elszakítva igyekszünk azt ünnepelni? Pedig valamikor a Nagypéntek volt a keresztyénség központi ünnepe! És mit látunk ma? Jóllehet néhány éve már államilag garantált munkaszüneti nap a Nagypéntek, mintha ennek az ünnepnek a mélysége és lényege mégsem ment volna át a gyülekezetek gyakorlatába és tudatába.

Talán azért van ez így, mert napjainkra a halálhoz való viszonyunk is megváltozott!

- a. Gyakran éri „modern” kultúránkat a vád: kiszorítottuk a halált a korházak és elfekvők világába. Korábban a család, a rokonság, a szomszédok közösségében távoztak szeretteink az életből. Ma viszont sokan magányosan, egyedül, idegenül halnak meg egy-egy egészségügyi intézmény erre szakosodott osztályán. Személytelenné vált a meghalás – még akkor is, ha

erőszakos filmek, katasztrófa-hírek vagy számítógépes játékok által a mindennapjainkban jelen is van. Ezzel szegényebbé vált az ember, mert az életből való távozás korábban az élet természetes velejárója volt. Ma borzongással tölt el, a halálnak még a gondolata is.

- b. Másfelől egyre nagyobb hangot kap a „méltó halál” követelése, az igény, hogy az ember akkor és úgy fejezze be életét, ahogyan akarja. Egyes országokban legalizálásra került az eutanázia vagy az önként választott halál, és az ehhez kért-igényelt segítségnyújtás is. Intézmények szakosodtak erre a „szolgáltatásra” számos országban, nálunk Európában is.

Valóban Kedves Testvéreim, a halálról való gondolkodás megváltozott! De érdemes megnézni, hogyan ír erről a Biblia, hogyan szemléli a halált az ó- és újszövetségi embere: a halál a bűn következménye; a halál több mint a földi élet vége; a halál az Istentől való mérhetetlen távolság; a halál „nagyon halál”!

A halálnak megpróbált és ma is megpróbál az ember véget vetni, legyűrni. Hogyan? Pl. a halhatatlanság gondolatával vagy a tudomány életet valóban meghosszabbító vívmányai által. De eddig még nem sikerült a halált teljesen kiiktatni életünkéből – így marad a meghalással szembeni félelmünk, idegenkedésünk is, minden olyan próbálkozással együtt, amely ezt a félelmet kiiktatni vagy elhárítani igyekszik!

3. *Hogyan lesz „ez az álom” a mi életünk reménysége?*

Húsvét óta valami megváltozott. A halálra csak egyetlen válasz és megoldás létezik: a feltámadás! Innen nézve az élet is más, és Jézus feltámadása ennek a végzetes halálnak az áttörését jelenti. Ha pedig ez így van, akkor az Istennel való életközösség helyreállítása is megtapasztalható lesz számunkra.

De ez csak akkor lesz vigasztalás és reménység számunkra, ha a kettőt nem választjuk el egymástól: Krisztus szenvedését, illetve halálát és feltámadását! Ennek egységét újból csak az az úrvacsorában láthattuk, tapasztalhattuk. Hogyan?

Jézus az utolsó vacsorát a halál árnyékában ünnepelte: olyan közösségben, amely kívülről fenyegetett és belülről is veszélyeztetett a halálnak az ereje. A zsidók nagytanácsa, az írástudók és főpapok grémiuma ugyanis már eldöntötte, hogy megölik Jézust. Az az ember pedig, aki kezükre játszotta Jézust, Júdás, szintén ott van még az utolsó vacsorán. Ott van a tanítványok között. A gonosz ármánykodás beárnyékolja az ünnepet, Jézus és tanítványainak húsvéti ünnepét, a páska-vacsora elköltését. És ha volt már részünk abban, hogy a család húsvéti ünnepét beárnyékolta pl. egy szeretett családtagunk betegsége, az érte való aggodás, a diagnózisra való feszült várakozás, akkor sejthetjük, milyen érzés lehetett ennek a vacsorának elköltése Jézus számára. Ugyanakkor az árulás szelleme is ott van – a bizalmatlanság, a csalódottság, az anyagi érdek vagy kitudja milyen érzések Júdás részéről. Tragédiáját méh inkább növeli, hogy még ebben a jézusi szeretet-közösségben sem képes belátni és megvallani gyengeségét – nem tud ellenállni a halálos indulatnak, amely a Mestert keresztfára juttatja. Tanulságos ez minden idők hívő közössége számára: ugyanis megtörténhet és sokszor meg is történik, hogy húsvétot ünneplünk, úrvacsorában részesedünk, s mindezt beárnyékolja a sok-sok előítélet, amellyel egymásra tekintünk, a harag, amely miatt nem tudunk egymással szemben türelmesek és megbocsátók lenni, a gyűlölködés és a magunkat különbnek tartás érzése – egyszóval a halál életellenes ereje...

Milyen vigasztaló, hogy ebben a körben a tanítványok nincsenek magukra hagyva és mi sem vagyunk: jelen van köztük a Jézus – és feltámadása után is asztalhoz ül velük! Az emmausi tanítványok asztalánál (Lk 24) vagy a Tibériás-tenger partján (Jn 21) igazán ő a vendéglátó, Ő az, aki a maga jelenlétével megajándékozza tanítványait, s ebben az asztalközösségben, vagyis lakomáiban azt üzeni és azt bizonyítja, amit már Ézsaiás is előre látott: „Itt van a mi Istenünk, benne reménykedtünk, és ő megszabadított minket!

Itt van az Úr, benne reménykedtünk, vigadjunk és örüljünk szabadításának” (25,9b).

Mi is így ünnepelhettük az úrvacsorát! Jelen volt és jelen van közöttünk a Krisztus! A jegyek és az Ige által az életre – az örök életre erősítettünk meg. Ugyanakkor ez azt is jelenti: nem a halál, hanem Jézus felettünk és bennünk az Úr! Ez viszont azt jelenti, hogy lehet bár fenyegetettség életünkben és a mi ünnepünket is beárnyékolják félelmetes-életellenes erők, Isten ezt a végzetes fenyegetettséget megszünteti, erőtlenné teszi számunkra. Isten véget vet ez erőknak, a halálnak örökre (8.v.), vagy ahogyan a régebbi fordítás találóan adja vissza ugyanezt: Isten elnyelni a halált – azaz önmagában oldja fel. nem lesz már ereje, s a halál megerőtlenítésével és megszűnésével, a gyász okozta könnyeket is végkép letöröli arcunkról. Ezt a valóságot viszont valóban csak az tapasztalja meg, aki elmondhatja Pállal: élek többé nem él, él bennem a Krisztus! Ezt teszi lehetővé számunkra a húsvéti Evangélium és a Vele való közösségünk (az úrvacsorában) a Lélek ereje által.

Keresztyén Testvéreim! Állítólag a középkorban illett húsvéti prédikációban viccet is mondani – jelöl annak, hogy az ünnep az öröm, a vidámság ünnepe. Így én is elmondok egy anekdotát Luther Mártonról, a reformátorról: ablaka előtt egyszer megállt a halál. Fenyegetően bezörgetett az ablakon és bebocsátást kért házába. „Itt lakik dr. Luther Márton?” – kérdezte a halál. Mire Luther így felelt: „Nem, ő már régóta halott. Itt az Úr Jézus lakik!”

Nos, a halál állandó „lakótárs”, életünk állandó kísérője –, de ahol a feltámadott és a halált legyőző Krisztus van, ott a halál nem az élet végét jelenti, hanem az örökélet és a feltámadás kezdetét. Ez nem álom – ez valóság! Ez a mi reménységünk, ebből élhetünk! Ámen!

Utóima: Mindenható Atyánk, a feltámadott Jézus Krisztus által! Sokszor csak az elmúlást, a halált, a megvetést és igazságtalanságot látjuk magunkban és saját magunk körül. Mintha pusztán ezek határoznánk meg életünket. Pedig Te képes vagy arra, hogy mindezek ellenkezőjét cselekedd. Igen, Urunk, mert nálad van az élet forrása, életünk jobbra fordulásának a lehetősége. Nálad van az új élet ereje, a vigasztalás, az öröm és az a biztatás, amellyel bátran indulhatunk az előttünk álló útra. Mi mégis gyakran csak az árnyoldalt látjuk életünknek, s nem tekintünk az élet világosságára, a feltámadt és halált legyőző Krisztusra. S amikor összetörve tekintünk a minket ért veszteségekre, a minket körülvevő nyomorúságra és jövőnket veszélyeztető bizonytalanságra, amikor engedjük, hogy életellenes erők legyenek úrrá rajtunk és körülöttünk (mint a bűn, a gyűlölködés, az előítélet), akkor irányítsd szemeinket a tőled kapott jövőre; reménytelenségünk és kilátástalanságunk óráiban emlékeztess a Krisztus feltámadásából fakadó öröme; s a halál közelségében figyelmeztess az örök élet reményiségére.

Urunk! A minket körülvevő világ zajában, add, hogy hirdetni tudjuk az évezredek át hangzó kiáltást: Krisztus feltámadott, s legyőzte a halált! Ezt a reménységet segíts nekünk hirdetni mindazoknak, akik reménytelenségben és félelemben élnek. Ezt az örömet engedd megosztani azokkal, akik szoronganak és szomorkodnak.

És adj e bizonyágtételhez erőt nekünk – elsősorban az által, hogy asztaledhoz telepedhetünk, hogy az életellenes erők viharaiában is megélhetjük a Te vendégszeretetedet, ízlelhetjük jószágodat és irgalmadat, s legfőképpen új erőt és új életformát meríthetünk a Veled való találkozásból.

Légy gyülekezetünkkel, add, hogy Krisztus feltámadásának tanúiként éljünk a világban. Áldd meg országunkat és nemzetünket, adj békét és egyetértést a népek közt, s az egész teremtett világot a Te kezébe ajánljuk. Hallgasd meg könyörgésünket most, és minden időben, a feltámadott Jézus Krisztusért, aki Veled és a Szentlélekkel él és uralkodik, most és mindörökké. Ámen!

**PÜNKÖSDI ÜNNEPKÖR
2019**

A tisztán látók közössége

Dr. Bölcskei Gusztáv (DRHE)

Lekció: ApCsel 2, 1-21 vagy Joel 3.

Előíma: *Menneyi Atyánk a Jézus Krisztus által! E pünkösdi ünnepében dicsérünk hálaadással, mert adtál nekünk Szentlelket tanításunkra, vigasztalásunkra, bátorításunkra és mindenre, ami élet, üdvösség. Lelked által tudjuk, hogy ki vagy: teremtő Urunk, gondviselő Atyánk, megváltó Istenünk és megszentelő Jótévőnk! Lelked erejével építesz és gazdagítasz bennünket napról-napra és emlékeztetsz arra, hogy a mindennapi kenyér, mindennapi egészség, mindennapi békesség kegyelmed ajándéka, mint a Te jótéteményed. Lelked tanít minket arra, hogy megismerjük Téged és magunkat Tebenned.*

Valljuk, hogy bűneink miatt alkalmatlanok vagyunk a Veled való közösségre, de tudjuk, hogy megváltottál bennünket, kérünk, tekints most is Fiad érdemére, és add nekünk ajándékkul jelenlétedet, Szentlelkesedet. Áldd meg együttlétünket, Fiad nevében kérünk! Ámen

Textus: ApCsel 2,14–18

Nagy készülődés volt Jeruzsálemben, mielőtt eljött a pünkösdi napja. Hiszen sokan sokfelől érkeztek a városba, és amikor sokan vannak együtt, akkor a város vezetőinek, a rendért felelős szervezeteknek különösképpen oda kell figyelniük, nehogy valami zavargás legyen. Nyilván amikor összejöttek a jeruzsálemi vezetők, a rendőrség, a karhatalom, akkor az egyik eligazításon biztosan szóba került, vajon mi van ezekkel a galileaiakkal. Nem mozgolódnak? Nem várható, hogy valami

zavart fognak kelteni? De a jelentések, amelyek valószínűleg abban az időben is szépen, pontosan, precízen megérkeztek, arról adnak hírt: csendben vannak ezek. Összegyűlnek, együtt vannak, imádkoznak, de nem veszélyesek. Ettől nem kell félni.

Aztán eljött a pünkösdi napja. S ha lett volna abban az időben rádió és televízió, akkor egyszer csak nyilván megjelent volna a képernyőn: megszakítjuk híreinket, mert valami különös, furcsa dolog történt. Az apostolok az utcára vonulnak. Demonstrálnak. Valami hallatlan dolog. Igen, eljött a pünkösdi napja, amikor az apostolok az utcára vonulnak. Nem maguktól! Nem olyan bátrak ők, azt már bebizonyították, amikor otthagyták Mesterüket és Urukot, amikor letagadták azt, hogy valami közük van hozzá. Nem maguktól mennek, de valami ellenállhatatlan erőt éreznek, sodorja, viszi őket a Lélek, el kell indulni, meg kell mozdulni, mert itt van az idő! Mert pünkösdi van, az ötvenedik nap – mert pünkösdi ezt jelenti. S talán az apostoloknak az is eszükbe jut, hogy ez az ötvenedik milyen fontos volt az ő Mesterüknek, aki azt mondja: az Úrnak Lelke van énrajtam, mert felkent engem az Úr, hogy hirdessem az Úr jókedvének esztendejét. Ez volt Jézus első programbeszéde. Az Úr jókedvének esztendeje az ötvenedik esztendő, amikor Izrael népe törvényei szerint a hétszer hetedik esztendőt követő esztendőben a nagy elengedés évét kell meghirdetni, amikor el kell engedni minden adósságot, amikor szabadon kell bocsátani minden rabszolgát, minden megkötözöttet. Itt van az idő, és el kell nekik indulni, ki kell vonulni, meg kell szólalni, s meg kell hirdetni: igen, amiről Jézus beszélt, az igaz! Kiáradt ebbe a világba az Úr szabadításának, felemelő hatalmának, a fellélegzés esztendejének hatalma!

Ezért vonulnak az utcára, ezért demonstrálnak, ezt is mondhatnánk: ez talán az első pillanat, amikor megjelenik az egyház a világban. Milyen furcsa, hányszor akarták azt már bizonygatni nekünk, hogy nincs nektek helyetek a templom

falain kívül. De hát itt születik az egyház, a piactéren, az utcán, a világ zűrzavarában! Mert jól tudjuk, istentisztelet a mennyek országában is van, abban a csodálatos harmóniában, amikor a teremtett mindenség együtt imádja az örökkön örökké élőt, de azt az istentiszteletet a harmónia, a békesség, az egymáshoz illeszkedés hangulata, légköre járja át. Nekünk itt, ezen a földön a zűrzavarnak, az összevisszaságnak, a gonoszságnak, a bűnnek a világában kell istentiszteletet tartani. Hiába zárjuk be az ajtót, hiába próbálunk hangszigetelt ablakokat rakni, hogy ne szűrődjön be a kinti rikácsolás. Azt, ami a világ nyomorúsága, bűne, azt nem tudjuk kirekeszteni. Így vonulnak az apostolok az utcára, és milyen csoda, milyen hihetetlen dolog történik! A közelből és távolból odasereglett emberek azt tapasztalják: értjük, amit mondanak! Vajon mernénk mi ma így az utcára vonulni? Ki mernénk menni a pulykafesztiválra, és ott elkezdni mondani valamit, azt remélve és azt várva, hogy akik itt vannak közelről és távolból, megértik az Isten szabadító hatalmának az üzenetét? Megértik, hogy mit jelent a Lélek kiáradása! Bizony, amikor arról teszünk hitvallást, hogy pünkösd az egyház születésnapja, akkor ezt a kérdést is fel kell tenni, sőt, ezt kell először feltenni. Magunkon kell kezdeni. Mert lehet azon sopánkodni, hogy miért nem jönnek többen a templomba, miért nincs nagyobb hatása az egyháznak, erkölcsi kérdésekben miért nem tudja jobban formálni ezt a világot. Hát ne másokon, ne másokban keressük, hogy miért van ez így! Tudom, az apostolok sem maguktól tették ezt. Akkor talán azzal van a baj, hogy nem tudunk eléggé kitartóan együtt könyörögni azért, hogy a Lélek járjon át, nemesítse meg, tegye érthetővé, tegye ízlelhetővé a szavainkat? Mert pünkösd erről szól, erre indít, ebbe az irányba akar bennünket kivinni. Bevinni oda, ahol az emberek élnek, ünnepelnek és szoronganak. Kétkednek és gúnyolódnak. Szidalmazták azokat, akik állítólag felelősek azért, mert ők ilyen helyzetbe jutottak.

Elkeseredettek. Igen, közéjük menni, közöttük megjelenni, megszólalni, s azt mondani: itt van a nagy fellélegzés esztendeje – ez pünkösd megmozdító, kihívást adó, hatalmas üzenete most is.

Az apostolok megjelennek, és amikor a zűrzavar támad, mert senki sem érti, hogy mi akar ez lenni, akkor feláll Péter apostol, és azt mondja: Nem tudjátok, hogy mi akar ez lenni? Én elmondom. Nagyon egyszerű. Ez az, amiről Jóel prófétált. Magyarul: az Isten ezt megmondta. Az Isten nem hazudik. Ő megtartja a szavát, megtartja minden ígéretét. Megmondta Jóel próféta által, száz esztendővel ezelőtt. Ez az, ami itt történik. Szükség van a tiszta és világos beszédre, mert Isten nem hazudik, nem beszél mellé, nem ígéretet felelőtlenül, nem mondja jónak, ami rossz. Egy olyan zűrzavaros világban, amelyben északon és délen, keleten és nyugaton, bármerre nézünk, valami olyasmi történik, amit nem tudunk igazán megmagyarázni, amit úgy jellemezett valaki, hogy mi egy olyan korban élünk, amikor a gondolatokat szavakkal helyettesítik, és az elképzeléseket tényekként kezelik, s az ember csak kapkodja a fejét, ebben a korban megszólal a tiszta, világos szó. Ez az, amit megmondott a próféta. Mit jelent ez? Azt üzeni Isten, hogy mindennek következménye van, mindennek súlya van! Hát nem amiatt panaszkodunk, keseregünk és sírunk, nem az alatt nyög ez az egész ország, hogy éveken, talán évtizedeken át úgy éltünk ebben az országban, és olyan döntések születtek felőlünk, rólunk és az utódainkról, mintha ezeknek nem lenne következménye?! S aztán rá kell döbbeni, nincs semmi, amit következmény nélkül lehetne tenni, ígérni, vagy éppen elmulasztani.

Pünkösd a tiszta, kijózanító beszédnek az ideje. Mert a Szentlélek nem a hetedik égig ragad el bennünket, hanem oda visz, ahol a mindennapokat éljük. Ezért igaz az, hogy a Szentlélek az emberi értelemnek, az emberi józanságnak a

legnagyobb barátja. Nem kikapcsolja az értelmünket, a látásunkat, hanem bekapcsolja. Ezért van az, mondja Péter, amit Jóel megmondott: Kitöltők Lelkemből minden halandóra, és *prófétálni* fognak a ti fiaitok és leányaitok! A prófétát így nevezték a régi Izráelben: a látó. Aki látja azt, amit más nem lát, vagy nem akar látni. Prófétálni fognak fiaitok és leányaitok! Ó, milyen nagy szüksége van ennek a világnak látókra! Ha megkérdeznénk, vajon mit látnak a mi fiaink, lányaink, nem biztos, hogy nagyon vigasztaló látvány lenne, de szükség van a látókra. Szükség van azokra, akik azt mondják: ez az igazság. Szükség van azokra, akik azt mondják: ezt ne tedd, mert ennek ez lesz a következménye! Szükség van azokra, akik azt mondják: légy egy kicsit alázatosabb, és fogd magad vissza, mert ez az út a semmibe vezet. A próféták, a látók ebbe a világba küldetnek. Ezzel küldetünk ebbe a világba. Vajon látunk-e, merünk-e látni, s merünk-e beszélni arról, amit látunk? Ettől lennének keresztyének. Ha látjuk a jót, akkor mondjuk rá, hogy jó. Ha látjuk a rosszat, akkor mondjuk rá, hogy rossz. És ne keverjük össze.

Ünneplő Gyülekezet! Szeretett Testvérek! A tisztán látók és tisztán szólók közössége a Krisztus követinek a közössége, mert a Lélek megnyitja a szemüket, megnyitja az ajkukat, és közösségben tudja őket tartani. Ne higgyük azt, hogy ez ma nem lehetséges! Ne higgyük, hogy nem lehetséges az, hogy ki-ki a maga nyelvén érti az Isten nagyságos dolgait. Mert ahol a Lélek van jelen, ott olyan emberek találunk egymásra, akiknek megvan a „Lélekjelenlétük”. És mi más a lélekjelenlét, mint az, hogy az ember időben tudja kimondani azt, amit kell, és időben tegye meg azt, amit kell.

Zúg a szél – mondja Jézus Nikodémusnak. Hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy. Így van mindenki, aki Lélektől születik, aki újonnan születik. Nem mi fűjjük a szelet, de hiszünk abban, hogy a Lélek szele ma is fúj.

A mi dolgunk az, hogy legyen ott a vitorla. S akkor ennek a gyülekezetnek, a mi anyaszentegyházunknak a hajója valóban a Lélek erejével megy előre. Megy azok között és azok közé, akik várva várják a nagy fellélegzés, a nagy elengedés esztendejét. Ha látjuk ezt, ha tudjuk ezt, láttassuk velük, időben, a megfelelő módon. Akkor nálunk is eljött a pünkösdszent ideje, amiért legyen áldott a mi Urunk, örökkön örökké! Ámen.

Utóima: *Áldunk Istenünk irgalmasságod csodájáért! Áldunk azért, hogy nemcsak megajándékoztál bennünket az életünkkel, hanem Te megújítasz, újjá is szülsz bennünket Lelked által! Szeretnénk a Te Lelkessel betöltekezni, hogy igazán halljunk, értsünk, odaszántan éljünk, tisztán lássunk és tisztán szóljunk!*

Köszönjük az első pünkösdi valóságát, köszönjük az anyaszentegyházat. Azért kérünk most, Urunk, hogy teremts bennünk és közöttünk egyességet, tégy bennünket késszé arra, hogy akaratodat cselekedjük.

Annyi nyomorúságot látunk körülöttünk és magunkban is, ezért kérünk, enyhítsd gyászunkat, elesettségünket, gyógyítsd betegségeinket, tisztítsd meg szívünket és szánkat, hogy Rólad tehessünk bizonyosságot!

Imádkozunk a Lélek ajándékáért, gyümölcseiért, hogy legyen bennünk szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség és önmegtartóztatás, s mindezeket te munkáld bennünk.

Fogadd el imádságunkat a mi Urunkért, az Úr Jézus Krisztusért! Ámen

Pünkösdi meglepetések

Dr. Fazakas Sándor (DRHE)

Lekció: Jóel 3

Előíma: *Jövel, Szentlélek Úr Isten! Pünkösöd ünnepén így szólítunk meg és kérünk Tégedet: ajándékozz meg jelenléteddel! Oszlasd el félelmeinket és tégy minket is bátor, hitvalló tanítványaiddá, hogy amint egykor a jeruzsálemi utcákon szóltak rólad választottaid, mi is bizonyosságot tegyünk a feltámadott és élő Krisztusról! Add, hogy előmerészkedjünk lelki bezártságunkból, ki merjünk lépni saját magunk épített falaink mögül, oda tudjunk állni a világ elé és hirdessük a Te csodálatos dolgaidat. Ehhez, azonban Urunk, mi magunk kevesek vagyunk. Ezért kérjük tőled a bölcsesség lelkét, hogy azt szóljuk, amit Te akarsz; kérjük a józanság lelkét, hogy úgy szóljunk, ahogy azt Te akarod.*

Jövel, Szentlélek Úr Isten! Te légy ünnepi hálaadásunk megszentelője. Te ébreszd fel elfásult lelkünket, te vidámítsd megszomorodott szívünket, hogy örülni tudjunk a Te szent ajándékaidnak, hogy meghalljuk és megcselekedjük mindazt, amit Te vársz tőlünk! Taníts bennünket, hogy mások tanítóivá is lehessünk; Szentlelkeddel vezérelj, hogy másoknak utat tudjunk mutatni; erősítsd hitünket, hogy egymás hitének támogatói lehessünk!

Légy velünk ebben az ünnepi órában, áld meg igéd hirdetését és hallgatását, tedd késszé szívünket, hogy befogadjuk mindazt, amit Te mondani akarsz a mi számunkra. Halld meg könyörgésünk, bűnbánatunk és hálaadásunk. Jövel, Szentlélek Úr Isten! Ámen.

Textus: ApCsel 2,1-18

Keresztyén Testvéreim! Az első Pünkösöd napján úgy tűnt, ez az ünnep sem lesz másabb, mint a tavalyi. Szellő nem mozdult, levegő nem rezdült, de az utcán emberek tömege hömpölygött. A pünkösöd ünnepére zarándokok százai érkeztek Jeruzsálembe az akkori birodalom valamennyi sarkából, a világban szétszóródva élő zsidóságból. Bábeli zűrzavar uralkodott az utcákon és tereken, hiszen már majdnem mindenki új hazája nyelvén beszélt, talán elfelejtették az atyák nyelvét, vagy nem beszéltek az arámot. Színes tömeg volt, de nem volt ebben semmi meglepő: így történt ez minden évben. Hálát adtak és emlékeztek. Hálát adtak a learatott termésért és emlékeztek a Sínai-hegyi szövetségekötésre, arra az időre, amikor Isten kiadta a törvényt az ő népének, s ezzel megpecsételte az Egyiptomból való kivonulást.

A zsidók ünnepeltek és nem volt ebben semmi különös. Régi ismerősöket láttak viszont, sokukban talán nosztalgikus érzéseket keltett az ünnep hangulata, az ismert rítusok és szokások. Ugyanakkor a zárt ajtók mögött 12 ember tanácstalanul állt és várakozott. Hogyan tovább? Most, amikor nincs már velük Mesterük, áldozócsütörtök, illetve mennybe-menetel után mihez kezdjenek? Semmi nyoma az elindulásnak, semmi nyoma lelkesedésnek. Nem, Isten meglepetésével senki sem számolt ezekben a napokban. De Keresztyén Testvéreim, aki ma pünkösödöt ünnepel, az soha ne akarja bebiztosítani magát az Isten meglepetéseivel szemben. A Szentlélek nem hagy minket unatkozni, nem hagyja, hogy megszokottá váljanak a mi ünnepeink és hétköznapijaink. A Szentlélek mozgásba hoz embereket, megindít szíveket és érzelmeket és valóra válik az ígéret: „azután kitöltöm lelkemet minden emberre” (Jóel 3,1). És íme, a múltira való emlékezés folyamatában – mert ezt tette Izrael közössége Jeruzsálemben,

az első pünkösdi ünnepen – Isten hirtelen ablakot nyit a jövőre és azt üzeni: nem kell már csak a múlt fele fordulni! A ti életek nem a múlt, nem a történelem egy fejezete; ennek a népek jövője is van! Én, az Úr az én történetemet folytatom veletek a jövőben is.

Most valami új kezdődik el. Kint és bent egyaránt. *Kint* a színes tömeg, idegenek, a messze földre szakadtak sokasága, és azoknak sora, akik asszisztáltak Mesterük kivégzéséhez és a húsvéti események hallatán is csak rázták hitetlenkedve a fejüket. Kint hangos lárma és tülekedés – de itt *bent* biztonság és nyugalom. Itt bent jó lenni, már alig várjuk, hogy elmúljon az ünnep és a dolgok visszazökkenjenek a megszokott, hétköznapi kerékvágásba – gondolhatták a tanítványok. És néha így vagyunk ezzel mi is. Milyen jó itt bent, a hűvös templomban, együtt azokkal, akik hasonló módon gondolkodnak velünk, akikkel talán együtt érzünk, akikkel együtt ünneplünk; végre nyugalmunk van egy kevés ideig mindattól, ami kint a világban zajlik, ami talán hangos lárma, aminek köze nincs a pünkösdhöz, köze nincs az ünnephez, möze nincs a hithez és a lélekhez – minden üres formáság. Mily jó inkább itt bent – gondolnánk sokan.

De Kedves Testvéreim! A Szentlélek kitöltésének a következménye *ott kint* fog meglátszani. Ott kint a világban, az emberek között dől el, hogy vettem-e a Szentlélek ígéretét és ajándékát, vagy sem. Ott kint fog eldőlni, hogy volt-e igazán Pünkösöd az én életemben és tudok-e élni a Lélek erejéből, vagy sem. És hirtelen, mint olvassuk, kettős tüzes nyelvek szálltak le az égből, mintha valami szélvész vagy fergeteg támadt volna, megragadta a tanítványokat, és ők már nem tudtak bent maradni. Ki kellett menni az utcára. Kimentek és elvegyültek a tömegben és hirdették a Krisztust. Mintha mámorosak lettek volna, mintha megrészedtek volna a Szentlélek fuvallatától. És lehet, hogy 2000 év távlatából most azt mondjuk: mi

józanabbak vagyunk. Józanak és megfontoltak, szikarak és edzettek – nem érhetnek minket meglepetések. De vajon így van ez? Nem testvéreim, mert a Pünkösöd ma is három meglepetéssel szolgál.

I.

Az első és ma is érvényes meglepetés így szól, ***megteltek Szentlélekkel***. Megteltek a tanítványok Szentlélekkel, azaz nemcsak megérintette őket, mintegy kora őszi vagy alkonyati fuvallat, amitől megborzongunk – nem, hanem ***megteltek*** az Isten erejével. S képzeljünk magunk elé üres edényeket, olyanokat, amelyben nincs tartalom. Ilyenek voltak Jézus tanítványai ezen a napon, a mennybemenetel után. Mint árva gyermekek, akik riadt tekintettel várják, hogy most mi lesz velük? Néha mi is így vagyunk. Üresnek érezzük magunkat, kiégettnek érezzük magunkat már semmi jót nem várunk a jövőtől vagy az ünnepektől. Erőtlenek és reménytelenek vagyunk, védekező állást veszünk fel és visszahúzódunk; tehetetlenségünkben már nem tudunk mást tenni, csak aggódunk a holnapért, a jövőért, népünk és egyházunk sorsáért. Pedig Isten nem valami mérhetetlen magasságban vagy távolságban kíván felettünk trónolni... Isten közel jön. Isten közel jön, és bennünk lakozást akar venni. Be akar költözni a mi életünkbe; ki akarja tölteni a mi életünket, gondolkodásunkat, szívünket és lelkünket úgy, hogy a Szentlélek temploma legyen a mi egész valónk, testünk, létünk, egzisztenciánk. Hogyan? Úgy, hogy aki sír, azt megvigasztalja; aki reménytelenségbe esett, az új bizonyosságot nyerhet; aki úgy érzi, hogy kiégett, talán új életörömben lesz része; s ha hiányzanak a szavak, hogy elmondjuk ezeket az érzéseket, akkor Ő megnyitja a mi ajkunkat, vagy meghallja a mi sóhajtásainkat is, ha kell.

Kitöltöm lelkemet – szólt egykor a prófétai ígéret, s íme beteljesedett. Mit lehet kitölteni? Valami italt lehet kitölteni, és valóban így volt ez az ószövetség idején is. Az ószövetségi nép rituáléjában, vallási szokásaiban volt egy úgynevezett italáldozat, amikor a drága italt – legyen az bor vagy valami más – kiöntötték, kitöltötték az oltárra, vagy az oltár köré, ezzel is hódolva az Istennek. De amikor azt mondja az Írás: kitöltöm az én lelkemet, akkor itt arról van szó, hogy lejárt az az idő, amikor az ember akart és tudott valamit adni az Istennek. Az ember nem tud adni semmit az Istennek! Isten akar adni nekünk valamit akkor, ma és minden időben: önmagát. S amikor a pünkösdi üzenete így szól: *kitöltöm az én lelkemet* (Joél 3,1)... és *megteltek Szentlélekkel* (Apcsel 2,4), nincs itt másról szó, minthogy Isten önmagát ajándékozza az embernek, nekünk, a mai pünkösdi gyülekezetnek. Nem meglepetés ez? De igen – ez az első meglepetése az ünnepnek!

II.

Második meglepetés az, hogy a **Szentlélek megnyitja az embereknek a száját**. A tanítványok eddig a zárt ajtók mögött hallgattak. Csak egymás társaságát óhajtották, nem szívesen mutatkoztak az emberek előtt. Még ott volt bennük a szomorú emlékü nagypéntek, majd a húsvéti öröm. Vegyes érzések, majd a magukra maradottság érzése vett rajtuk erőt mennybemenetel után. Kerülték a nyilvánosságot, várakoztak, kevés szóval is megértették egymást; talán csak ilyen kérdések hangzottak el közöttük: vajon mikor? Vajon meddig? De miután megteltek Szentlélekkel, kiszaladtak a tömegbe, már nem visszahúzódó óvatos tanítványok voltak, elvegyültek ebben a színes kavalkádban és beszéltek. Nem a szótlan, néma kisebbség ez, hanem megtörik a hallgatás fala, s egyszerűen már nem tudnak másként tenni: el kell mondani, amit tapasztaltak, s amire felhatalmazta őket a Lélek. Teológiaiag

képzetlen emberek, egyszerű halászok vagy vámszedők, kiszaladnak a tömegbe és beszélnek. Hirdetik a Krisztust: Péter, a tagadó, a bujkáló halászember, a türelmetlen Zebedeus fiak, vagy a szelíd és óvatos János. S miről beszélnek? Isten nagy tetteiről, a Felséges dolgairól.

Ma is, ha valahol egy-egy közösség összegyűl, nagy tettekről van szó. Ha a nép, a nemzet ünnepel és a múlt fele fordul, akkor a történelem nagy hőseinek tetteire emlékezik. Vagy, amikor egy-egy pártgyűlésre összehívják a párttagokat, miről lehet szó? – a politikusok érdemeiről, a vezetők bátorságáról, az őket követők és rájuk hallgatók jólétéről. Szakmai konferenciákon tudósok felfedezéseiről és eredményeiről hallunk, vagy éppen a vállalkozók a sikereiről – de mindig emberi dolgokról és emberi cselekedetekről esik szó. De akkor, amikor a nagy emberi tettekről van szó (és csak ezekről), egy idő után ezek az összegyülekezések üresekké és unalmasakká válnak.

A mai Ige viszont nem az emberek nagy tetteiről beszél. A Pünkösdi, Keresztyén Testvéreim, azt jelenti, hogy meg lehet szabadulni az *üres, hiábavaló beszéd*től. A Szentlélek megszabadít az öndicsőítés kísértésétől és az önistenítés gyalázatától. Megszabadít az üres beszéd hiábavalóságától és Isten tetteiről lesz szó. S ennek a következménye az, hogy meglátjuk újból, meglátjuk immár másként ennek a világnak a szépségét, az embereknek az érdemeit, értékeit, feladatait és felelősségét.

Nos, arra van szükségünk, hogy legyenek emberek, akik a Lélek erejével el tudják mondani minden időben Istennek felséges dolgait. De el kell tudni mondani a hétköznapi kis megerősödéseit, félelmekből való felépüléseit, gyászból, fájdalomból való megvigasztalódásait is; igen bizonyosságot kell és lehet tenni a hétköznapi kis csodáiról, a szükségből, a nyomorúságból való megmenekülésről, vagy éppen az imádság

meghallgattatásáról. Testvéreim, ha sivár és szikár a mi életünk, ha kiaszott a mi keresztyénségünk, akkor ez csak arra vezethető vissza, hogy az Isten csodálatos dolgairól való beszédnek a helyét elfoglalta az emberi tettekről való elmélkedés, dicsekedés vagy az üres, hiábavaló beszéd. Lehet, néha úgy érezzük, hogy hiányoznak a szavak, s hiányzik a bátorság, máskor meg bőbeszédűséggel próbáljuk leplezni a mondanivalónk hiányát, de higgyük el: a Szentlélek megadhatja a bátorságot, megadhatja a szavakat, de legfőképpen megadhatja a tartalmát a mi bizonyágtételünknek. S akkor lesz az egyház igazán egyház, ha el tudjuk mondani, egymással meg tudjuk osztani az örömet, hogy Ő velünk van, Ő jelen van ebben a világban.

III.

A Pünkösdeknek a harmadik meglepetése az, hogy az **emberek megértik egymást** – s ez sem mindennapi dolog! Megértés ember és ember között, olyanok között, akik egymás nyelvét nem is értették, valóban csoda. A tanítványok arámul beszéltek, a zarándokok görögül vagy latinul, perzsa nyelven, vagy ki tudja milyen dialektusban. De gondoljuk el, ha itt az istentiszteleten hirtelen el kezdenénk beszélni magyarul, németül, angolul, koreaiul, kínaiul – milyen kavalkád lenne. Vagy ha ellátogatnánk egy menekülttáborba, ahol sokféle náció tagjai várják életük jobbra fordulását, a ki- vagy beutazási engedélyeket, akkor valami fogalmunk lehetne arról, milyen lehetett Jeruzsálem utca képe akkor, közel 2000 évvel ezelőtt.

De hát szomorú tapasztalat, amikor tudatosítanunk kell, hogy ugyanazt a nyelvet beszéljük és mégsem értjük egymást. Gyermekek és fiatalok panaszkodnak arról, hogy nem értik meg őket szüleik. Idősek panaszkodnak arról, hogy ők már nem értik az ifjúság nyelvét. És nem értik egymást férfiak és nők, nem értik egymást házastársak, családtagok. A modern

technika, az internet és a telefon közelebb hozta egymáshoz a világ különböző részeit. Szokták mondani: a világ egy nagy falu lett. De vajon, a megértés ezzel könnyebbé vált? Valóban közelebb kerültek egymáshoz az emberek? Jobban megértjük egymást, mint korábban? Vajon egy nyelvet beszélnek azok, akik itt vagyunk az istentiszteleten és azok, akik már elidegenedtek a keresztyénségtől? Megértik egymást azok, akiknek van munkájuk és azok, akiknek nincs munkájuk, mert munkanélkülivé lettek? Egy nyelvet beszélnek a munkaadók és a munkavállalók? Szót értenek egymással azok, akik „fent” vannak, szakmai sikereik csúcsán, azokkal, akik „lent” toporognak? S milyen elkeserítő, hogy a napi politika ezt a szakadékot még jobban mélyíti, tovább élezi ezt a meg-nem-értést. Gyakran látjuk, hogy barátok, családtagok egymással szembefordulnak, mert az egyik a jobb, a másik baloldalon van (pl. politikailag); vagy éppen az etnikai határok mentén tekintünk idegenkedve a jövevényre, vagy a nemzet határon kívül rekedt részét tekintjük idegennek. Ugye, mennyire szükségünk van arra az erőre, amely lebontja a meg-nem-értésnek a válaszfalait és sorompóit?

Keresztyén Testvéreim! Lássuk meg, a Szentlélek ezt lehetővé teszi. De nem úgy, hogy mindent összemoss, nem úgy, hogy egy nagy tésztává gyúr és dagaszt bennünket. A pünkösdi Szentlélek, Istennek az ereje nem uniformizálni akarja a különbözőségeket és a különböző embereket. Így olvassuk az Igében és ez nagyon fontos, hangsúlyos: mindegyikünk a magunk nyelvén hallja az Isten felséges dolgait. Mindenki *a maga nyelvén* hallja az üzenetet.

1727 augusztusában, egy úrvacsorai istentisztelet alatt jött létre a herrnhuti testvérek gyülekezete, közössége. Ebből a testvéri gyülekezetből származik az az énekünk, amely így kezdődik: „Isten szívéen megpihelve forrjon szívünk egybe hát...” (Ref.énekeskönyv 395.). E közösség tagjai menekültek

voltak – Európa különböző vidékeiről érkeztek a hitük miatt üldözöttek, elsősorban Morvaországból, majd Németország különböző tájairól. Különböző nációk tagjaiból a Szentlélek egy közösséget, a sok-sok lélekből egy lelket formált, úgy, hogy mindegyik meg tudta tartani a maga egyéniségét.

Pünkösöd üzenete Testvéreim az, hogy nem kell egyformává idomulni, s mégis meg lehet érteni egymást. S ez a keresztyén hitben a nagyszerű! A hit meghagyja a szabadságomat, meghagyja az egyéniségemet, meghagyja az kegyességemet; és ha el is tér némiképpen az én kegyességem, azén érzéseim és az én felismerésem a másik emberétől, ezáltal csak gazdagíthatjuk egymást. Ugye, milyen sokat kell még ezen a szinten tanulnunk? Mert még mindig ott tartunk, hogy aki nem olyan, mint mi, arra idegenkedve vagy idegenként tekintünk. De meg kell tanulnunk a Szentlélek vezetésével a nagy leckét: aki nem olyan, mint mi, az még nem csökkent értékű ember. Ne akarjunk sziget lenni, ne akarjunk egy olyan nyelvet ápolni és egy olyan beszédet beszélni egymás között, amelyet csak mi értünk. Ennek a világnak el kell tudni mondani, hogy Isten jelen van ebben a világban, hogy Isten kitölti az Ő Lelkét minden emberre, hogy Ő megújítja a mi személyes életünket, és közösségi életünket egyaránt. A Szentlélek fel akarja ébreszteni a mi fantáziánkat, hogy valamennyien legyünk készen erre a missziói feladatra: lelkesedve és elkötelezetten, s ha kell, akkor úgy, mint egykor a tanítványok, akikről azt mondta a csúfolódva tömeg: édes bortól részegedtek meg.

Keresztyén Testvéreim! Egy arab közmondás így szól: ha a szél fújni kezd, egyesek falakat építenek, mások szélalmokat. Isten ma arra kér bennünket, ne falakat építsünk. Építsünk szélalmokat, amelyek mozgásba jönnek, ha jön a szellő, ha

jön a Szentlélek. Építsünk, és úgy éljük meg a mi keresztyén-ségünket, hogy amikor a Szentlélek eljön ebbe a világba – s hisszük, hogy állandóan jelen van –, akkor belendítse a mi életünket, egyházunkat, a mi közösségünket a szolgálatra. A ti jó cselekedeteitek, a ti bizonyágtételeitek, a ti hitetek és egész valótok hirdesse: Isten jelen van ebben a világban. Mert Isten valóban meg akarja eleveníteni a mi egyházunkat, a mi gyülekezeteinket. Isten Lelke ma is meglepetéseket okoz. Ennek legyünk tanúi és ennek legyünk hirdetői. ÁMEN!

Utóima: *Szentháromság egy örök Isten! Sokszor mi is kezdeti zavartsággal, tanácstalanul és kételkedően állunk meg Igédde szemben, mint a sokaság az első pünkösöd alkalmával. Nem értjük igazán Igédet, nem tudunk mit kezdeni azzal, amit Te mondani akarsz a mi számunkra. Igen, Urunk, sokszor nem értünk sem Tégedet, s nem tudjuk megérteni a másikat sem. Szinte nap mint nap beszélünk egymással, majdnem minden héten halljuk a Te Igédet, melyen keresztül Te szólsz hozzánk, és mégis értetlenkedve megyünk el egymás mellett, s úgy állunk fel Igéd hallgatása után, hogy nem tudjuk, mit akarsz tőlünk.*

Igen Urunk, ahhoz, hogy tudjunk teszerinted élni és cselekedni szükségünk van a Te Szentlelkedre, amely képessé tesz bennünket arra, hogy a hallottak tettekre késztesse. És emberi kapcsolatainkat is csak akkor tudjuk igazán megélni, akkor válik érthetővé a másik hozzánk intézett szava és mindaz, amit mi akarunk mondani egymásnak, ha Szentlelked ajándékát elfogadjuk. Ha képesek vagyunk mi magunk is a változásra, ha komolyan vesszük mindazt, amire Te tanítasz bennünket.

Így kérünk Tégedet, Szentlelked vezéreljen minket mindennapjainkban, adjon bölcsességet döntéseinkben, erőt megpróbáltatásainkhoz, vigasztalást szomorúságunkban, hitet

kételyeink óráiban. Szentlelked vezetését kérjük gyülekezetünk, egyházunk, országunk és népünk életében is, s az egész teremtett világra kérjük Szentlelked áldását. Hallgasd meg könyörgésünket, és legyen neked dicsőség, Atya, Fiú, Szentlélek, Szentháromság egy örök Isten, most és minden időben. Ámen.

A négy bázis

(Pütkösd 2. napjára)

(Dr. Gaál Sándor – DRHE – Nyíregyháza)

Lekció: ApCsel 2. rész

Előíma: Szentháromság Isten! Hálaadással köszönjük, hogy méltatlanságunk ellenére színed elé engedsz bennünket. Köszönjük, hogy az úrvacsorában, a bűnbocsánat valóságában és az örök élet ígéretében részesítettél bennünket. Hódolunk előtted azért, mert kijelentetted és megismertetted velünk való szándékodat. Köszönjük az anyaszentegyházat, amelybe igéd és Szentlelked által ma is gyűjtöd kiválasztottaidat. Köszönjük azt, hogy tagjai lehetünk ennek a gyülekezetnek, és ezen a helyen gyakorolhatjuk hitünket és testvéri összetartozásunkat. Arra kérünk Urunk, hogy a mai napon ne csak látni engedd, hanem megélni mindazt, amit egyházad megalakulása idején az első keresztyének és az évszázadok során hitvalló őseink átélhettek. Közöld akaratodat igéden keresztül a Szentlélek ereje által. A mi Urunkért, az Úr Jézus Krisztusért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket és fogadd el életünket. Ámen.

Textus: ApCsel 2,42

Kedves Testvéreim! Ünneplő Gyülekezet!

Helyes dolog pütkösdi ünneplésünkben a keresztyén egyház első gyülekezetének megalakulására emlékeznünk és csodálunk azt, hogy a Jeruzsálemben megalakult keresztyén közösségben milyen hatalmas erő munkálkodott. Fontos látnunk azt is, hogy mennyire tisztán és őszintén élték meg a Krisztushoz és egymáshoz való tartozást a legelső keresztyének. Emellett azonban fontos az, hogy Isten igéjének közvetítése által először is belelássunk ennek az Istenhez és

egymáshoz ragaszkodó közösségnek a titkába, majd pedig ha beleláltunk, akkor magunk is beleálljunk a magunk korában és a saját közösségünkben.

Mai istentiszteletünkön felidézzük hát, hogy mit tettek az első keresztyén gyülekezet tagjai, hiszen ezek a cselekedetek a világ végezetéig fennmaradó keresztyén egyház alaptevékenységei. Ezek azok a tényezők, amelyek nélkül ma is elképzelhetetlen a gyülekezeti élet.

Négy dolgot említ itt Isten igéje, amit az első keresztyének gyakoroltak, és így ez a négy dolog változatlanul egyházunk négy alaptevékenysége: az apostoli tanítás, közösséggyakorlás, a kenyér megtörése és az imádkozás. A négy alapcselekedetből egyetlen egy sem hiányozhat. Bármelyik megfogyatkozik, elgyengül, vagy csak háttérbe szorul, az a gyülekezeti élet egyensúlyának felborulását eredményezi.

Most ezek gyakorlásának módjára figyeljünk különösképpen, hiszen nemcsak a mit, hanem a hogyan kérdése is nagyon fontos volt alapigénk szerint az első keresztyének személyes és közösségi életében. Erre nézve azt találjuk, hogy a gyülekezet akkori tagjai kitartóan vettek részt a keresztyén élet gyakorlásának említett dolgaiban. Ami azt jelenti, hogy ragaszkodással, odaszánással, hűséggel, szünet és megalkuvás nélkül tették ezeket. Ez a magyarázata annak, hogy az Isten Szentlelkével megajándékozott gyülekezet minden tekintetben gyarapodott. Első sorban a gyülekezeti közösség lelki minőségében, hiszen azt olvassuk a keresztyén egyház első napjairól, hogy olyan életközösségben voltak egymással, amelyet azóta emberi elhatározással, nekifeszülten megpróbáltak már újraélni keresztyén csoportok. A történelemből azonban bebizonyosodik, hogy ezek előbb-utóbb a keresztyén

anyaszentegyház nagyobb közösségétől, vagy éppen a társadalomtól elkülönültek, vagy teljesen elszigetelődtek. Itt pedig éppen arról van szó, hogy nemcsak egymás előtt nyertek kedvességet, hanem az akkori helyi társadalmi közegben is, hiszen „kedvelte őket az egész nép”. De érdemes azt is felidézni, ami a gyülekezet belső életében megvalósult, mert az egyszerűen minőségi közösségnek mondható. A történelem során erre is vannak példák, amikor keresztyénségen kívüli ideológiák, politikai áramlatok megpróbálták ugyanazt létrehozni, de minden esetben kudarcos véget értek ezek a próbálkozások. Itt pedig olyan természetességgel mondja a Krisztusban hívők közösségére a Szentírás, hogy: „Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt.”

A minőségi növekedés mellett a sokat vágyott külső növekedés ajándékában is részesültek ekkor, és az ezt követő időszakban, hiszen többször is olvassuk: „Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.” - ez a számbeli, létszámbeli növekedés. Vagyis az egyháznak egyre több tagja lett.

Kedves Testvéreim!

Isten igéjének világosságában kérdezzük meg, hogy mennyire vagyunk mi erre a kitartásra készségesek? Mai korunk kihívásainak, demográfiai tényezőinek eredményeként sok esetben ennek a számbeli és minőségi növekedésnek az ellenkezőjét kell elkönyvelnünk. Gyülekezetünk szándéka és vágya ellenére alább hagy az aktivitás és nem jelentkezik a számbeli növekedés. Éppen ezért alázatos szívvel lássuk meg, az első keresztyén közösség létrejöttékor, majd az azt követő időszakban a gyülekezet életében az egyház életének titkát! A titok Isten Szentlelkének munkája mellett az emberi oldalon a kitartó részvételben van. Az első keresztyének hitélménye nem egy pünkösdi napi pontszerű esemény volt csupán, hanem

az kiterjedt a gyülekezet mindennapos életműködésére. Nem csupán felemlegetik az apostolokra leszálló, lángnyelvek formájában megjelenő Szentlelket, a húsvétkor megtapasztalt csodát. Nemcsak egyszer hirdeti Péter az evangéliumot, hogy Isten Krisztusban beteljesítette a próféciaikat és ezzel megfordította a világ sorsát. Nemcsak egyszer hallhatták a Megváltó egyszeri tökéletes áldozatának üzenetét, hanem kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, vagyis újra meg újra elmondták. Újra és újra elolvasták, újra és újra prédikáltak róla. Az izraeli életrend szerint az apák újra és újra elmondták a családi asztalközösség alkalmain, hogy mit tett Isten, az ő Fia, Jézus Krisztus által. Kitartóan vettek részt a tanításban, nem alkalmoszerűen, nem szabadidős tevékenység esetleges részekét, hanem elmaradhatatlanul mondták és hallgatták az Élet beszédét. Így nem is kellett más tanításokkal kipótolni a hiányokat, hanem ha kellett, áldozatot vállalva, ha szükséges volt, utánajárva, s ha úgy alakult, a későbbiekben a megjegyzéseket, sőt még a hatóságok elé állíttatást is kiállva, kitartóan vettek részt az apostoli tanításban.

Ünneplő Gyülekezet!

Gyülekezetünk megújulásának óhaja ott él mindannyiunk szívében, és Isten üzenete az, hogy ez a vágyva vágyott szent lehetőség ránk vár. Az eddigi tanításban való kitartásunkat megerősítve, ha kell, növelve szánjuk oda magunkat arra, hogy az élet minden kérdésére Isten igéje legyen válaszul. Kitartóan hallgassuk, majd pedig kitartóan hirdessük: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Emellett kitartóan, megfáradás nélkül, lelkesülten vettek részt a közösség gyakorlásában is. Ami azt jelenti, hogy a közösségben való megjelenés hiányérzetet jelentett nekik, sőt azt is

tudták az első keresztyének, hogy személyes jelenlétük mennyire fontos a gyülekezet többi tagja számára, ezért nem akarták, hogy a közösség nélkülözze őket. Felelősség együtt maradni, felelősség lemaradni, lemaradozni, kimaradni a gyülekezet kialakított közösségi rendjéből, mert ezzel az az egység sérül, amelyre Isten gazdag áldását adná. Kitartó együvé tartozás a kétségekkel, próbákkal nehezített időkben is. Nagy feladat ez: együtt maradni, amikor kényelmesebb órák kínálkoznak, amikor más emberek, más társaságok tartanak ránk igényt. Isten arra biztat, maradjunk meg testvéri közösségben azokkal, akik velünk együtt részesedtek Isten kegyelmében.

A kenyér megtörésére nézve, amely az úrvacsorával való éleést jelentette, is ugyanezt a meghatározást találjuk: kitartóan részt vettek benne. Ez a magyarázata az első gyülekezet eleven-ségének és hitben való erősödésének. Felismerték azt, hogy nemcsak az egymással való közösséggyakorlásra kell törekedni, hanem ezt az Isten színe előtt való legmélyebb megállásban kell gyakorolni. A gyülekezet úgy lesz, és úgy marad tiszta, ha kitartunk a bűnvallásban és a bűnbocsánat elnyerésében. Ha együtt részesedünk a Krisztus kárhozat felett aratott győzelmében. Az elmulasztott, elhalasztott, kifogásokkal eltorlaszolt úrvacsorai közösségek nem szolgálják sem a saját lelki-hitbeli egyensúlyunkat, sem a gyülekezet közösségének stabilitását.

S végül a negyedik területre is érvényesítették a kitartó cselekedetet. Ez az imádkozás volt, amely a legfontosabb és legpontosabb kontroll helyzete a keresztyén életünknek. Az imádság a legszemélyesebb és egyben a legközösségibb cselekedete az életünknek. A kitartó imádság útján tarthatjuk a kapcsolatot az életünket megújító Úrral, és ebből fakadóan tarthatjuk kapcsolatainkat tisztán egymással. Jól ismert történet az Augustinusé, akinek az élete változása mögött

édesanyja érte évtizedeken át tartó imádsága állt. A kitartó imádkozás lényege nem emberi teljesítmény, hanem lelki minőség kérdése. Az imádkozó gyülekezet kinyithatja kapuit a világ előtt, mert előbb már szívét nyitotta ki életének Ura előtt. Lankadatlan könyörgésünk gyülekeztünk megújulásához vezet.

Kedves Testvéreim!

Pünkösöd másodnapján arra tanít, arra hatalmaz fel, és arra kötelez el az első keresztyén gyülekezet magatartása, hogy gyülekezeti és személyes keresztyén életünk alapfunkcióit tiszta szívvel, odaszánással, megtorpanás nélkül és kitartóan végezzük. Ámen.

Utóima: *Kegyelmes Urunk! Hálásan köszönjük neked azt, hogy élénk adtad választott néped életének titkát. Megértettük és elfogadjuk, hogy egyházunk megújulása a te kegyelmedből fakad, Szentlelked és ajándékod gyümölcse. Elfogadjuk azt, hogy nekünk is van feladatunk, szükség van saját odaszánásunkra és elköteleződésünkre. Könyörögve kérünk, hogy Lelked által serkentsd a mi lelkünket és munkáld bennünk a buzgóságot, hogy változatlanul kitartóan vegyünk részt az apostoli tanításban, a közösséggyakorlásban, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. Felemeljük szívünket az anyaszentegyházért, benne a Magyar Református Egyház országhatáron belül és kívül levő gyülekezeteiért. Áldd meg azokat, akik az egyház építésében lelki ajándékaikkal, idejük odaszánásával, adományaikkal szolgálnak. Kérünk, Szentlelked vezérelje a lelkészképzésben munkálkodókat, az igehirdetés szolgálatára készülőket. Legyen kedves előtted ennek a gyülekezetnek minden szolgálata, s végezd el, hogy minél többen az élet evangéliumát meghallják, és az élet útját megtalálják ebben a közösségben. A mi Urunknak, Jézus Krisztusnak nevében halld meg a mi könyörgésünket. Ámen.*

AZ EGYSÉG NAPJA

Pünkösöd 2. napjára

(Dr. Kovács Krisztián DRHE - Berettyószentmárton)

Lekció: ApCsel 2,1–13

Előima: *Szentlélek Úristen! Talán tétován és bátoratlanul szólítunk meg ezen az ünnepen, mert hiányzik belőlünk a tűz, a szólni és tenni akarás, a rólad való hitvallás és bizonyágtétel készsége. De nem így voltak az első tanítványok is az első pünkösöd alkalmával? S Te mégis alkalmassá tetted őket arra, amire gondolni sem mertek volna. Tégy minket is azzá és olyanokká, amilyeneknek a Te akaratod, szándékod és elképzelésed szerint lennünk kell. Ha szükségesnek látod – igéd hirdetőivé; ha kevés, vagy sok a szó – segítő karokká; ha nagy a fájdalom – csendes vigasztalókká; ha kevés a tenni akarás – bátor kezdeményezőkké. Add, hogy átérezzük az első pünkösöd tette készségét, szólni akarását, vagy éppen az újonnan megtértek és megkeresztelkedtek megszólítottóságát.*

Ragadj ki a megszokottságból, az érdektelenségből, lelki süketiségből és szellemi vakságból, s tégy minket kezdeményezőkké, akik engednek a Te hívásodnak. Emelj ki a közömbösségből, amikor nem vesszük észre a másikat, akivel egy sorsközösségbe állítottál, és akik iránt felelősséget kell(ene) éreznünk és mutatnunk.

Végy ki minket az önzőség magányából, és ne engedd, hogy csak magunkra gondoljunk. Teremts bennünk tiszta szívet – s adj akaratot annak megbánására és megvallására, ami bensőnket sötétté tette! Teremts bennünk vágyat az alkotó közösségre, hogy másokkal együtt, különbözőségeink ellenére is egy hangon és egy lélekkel tudjunk Téged imádni, Szentháromság egy örök Isten. Ámen!

Textus: 1Mózes 4,1–16 – Apostolok Cselekedetei 2,37b

1. Kritikai kérdésekkel szemben

Két kérdéssel állunk szemben a mai kettős ünnepen. Az egyiket maga az Isten teszi fel számon kérően a testvérgyilkos Káin felé („Mit tettél?”), s a másikat az igehallgatók teszik fel az igehirdető Péternek („Mit tegyünk?”). Kultúrák és különböző emberi sorsok találkozáspontjain szólalnak meg ezek a kérdések: az őstörténetben a kultúrák és kultuszok origójánál, s a pünkösdi történetben a soknyelvű zarándokok multikulturális forgatagában.

S van egy közös pontja ennek a két kérdésnek, még ha más-más irányból szólalnak is meg. S ez pedig az, hogy amikor az Isten megszólal, megszólít, akkor az embernek számot kell adnia a cselekvéseiről és rá kell kérdeznie cselekvése irányára. Az ember sohasem a maga személyes sorsának a kovácsolója, amikor így vagy úgy cselekszik, hanem mindig az Isten előtti létének előmozdítója vagy éppen hátráltatója. Lehet, hogy Ádám és Éva elrejtőzésében nem látta az Istent, de Isten meglátta őket.

Igen: az őstörténetek első emberi cselekvéseinek iránya egyértelműen negatív irányba mutat: ősbűn, testvérgyilkosság, az emberi szféra átlépése, az erőszakosság elterjedése. Mintha állandóan hallanánk az Isten kérdését: „Mit teszel, mi csinálsz, mit művelsz?” És mintha képtelen vagy alkalmatlan lenne az ember a jó cselekvésre, az Isten szerinti életre.

De az Isten kritikai kérdése ki akarja ragadni az embert ebből a bűnspirálból, az Isten megszólítása vissza akarja terelni az embert abba a mederbe, ahová az Isten szánta az ember útját, és azt üzeni az Isten az embernek: tégy másként. És ez a

„hogyan is kellene tennem” hezitáló, tanácstalan kérdés szólal meg az első pünkösdkor. Mi tegyünk? Azaz, hogy lehetne az Isten útján járni, hogyan lehetne az Isten szerint élni, tenni, cselekedni?

Keresztységünk könnyen egyfajta kritikai passzivitásba kerülhet, amikor az Istennel és az Igével való kommunikáció egyfajta megerősítő megszólítottágban merül ki, és mindig megerősödünk az elhivatásunkban, tradícióinkban, a már meglévő és legtöbbször megöröklött Isten-tapasztalatainkban.

De a megszólítottág, az mindig egyfajta megkérdettség is egyben. S akinek erre van igazán lelki érzékenysége, az mindig kihallja belőle a nagyon finom kritikai élt: Valóban jól cselekszem? Valóban jól és helyesen cselekszünk? Valóban Isten szerinti és Istennek tetsző mindaz, amit csinálok, teszek, gondolok? Az ember nem vághat bele saját szakállára semmibe úgy, hogy ne kérdezze rá arra, hogy valóban az Isten szerinti-e minden tette, cselekedete?

Káin elbukta az első etika-vizsgát, mert a maga feje és a maga ereje után ment. Önféjű, öntörvényű, önző volt. Tetteben csak az erő, erőszak, érvényesülés, rivalizálás motiválta, s nem az Isten szerinti élet, amelyben a testvér iránti felelősség kötelező érvényű lett volna.

És az első pünkösdkor is ott leleselkedett a veszély: a bezárkózó, megfélemlített tanítványok is elbukhatták volna az egyház ügyét, ha a Szentlélek nem teszi őket képessé, hogy kilépjenek a saját maguk elbarikádozta életmódból, a maguk félelméből, tétlenségéből. Még jó, hogy a hallgatóságnak volt annyi etikai érzékenysége, vagy éppen tanácstalansága, talán Istennel szembeni alázata, és rákérdeztek Péternél – Hogyan tovább? – és nem a maguk kiforratlan „egyházcsináló”

elképzelései után mentek, mint azt ma nagyon sok helyen látjuk és tapasztaljuk.

S a két, látszólag egymással szemben igen közömbös és rokonságot nem mutató történet mégis egy ponton összeforr: nem kell mindenben a magunk feje, elképzelése, akarata, ereje, képessége, lehetősége után menni, hanem rá lehet hagyatkozni a Szentlélekre, az Isten vezetésére. Meg lehet kérdezni az Isten színe előtt, hogy mit cselekedjünk?!

2. A másikkal együtt és nem a másikkal szemben

Nem régen ünnepeltük a Magyar Református Egységet, a Kárpát-medencei és a világ magyar reformátusságának egységnapját. Egy olyan speciálisan magyar református ünnep ez, amikor a közös kultúra, a közös nyelv, a közös hitvallás, a közös sors és a közös identitás határokon átívelő ereje tehet bennünket eggyé. Persze különbségek vannak és lehetnek oly sok mindenben: életminőségben, társadalmi megbecsülésben, más a politikai klíma, más a kisebbséggel és nemzetiséggel szembeni tolerancia.

De éppen Káin és Ábel története int bennünket arra, hogy a testvért lássuk egymásban és ne a riválist. Mert nem kell más ABC-t használni, más nyelvet beszélni; nem kell más istent és Istent másképp imádni, nem kell két eltérő kultúrát és kultuszt „művelni” ahhoz, hogy ellenfélle váljunk. Sajnos Káin és Ábel áldásért folytatott ősi harca az érvényesülésért folytatott kíméletlen háborúvá lesz/lett családon, közösségen, országon, egyházon és gyülekezeten belül.

És kérdés, hogy meghalljuk-e az Isten mai kérdését: „Hol van a testvéred?” Az a testvéred, akit legyőztél a versengésben; akit meg akarsz semmisíteni, mert a politikai ellenfeled; akit lejáratasz, akiről hitvány pletykákat terjesztesz, akin átnézel,

akin túl akarsz lépni....? Talán jobban szeretnénk hallani egy olyan „Hol a testvéred?” kérdést, amelyre könnyen megadható választ lehet adni, mert némi jótékonykodással, üres gesztussal, látványos projektekkel, szolidaritást kifejező felvonulásokkal és külsőségekkel abszolválni lehet a másik iránti felelősséget. De az Isten kérdése a valóságot eltakaró paravánok, a megtévesztésül felállított díszletek és a felvonulások olcsó szlogenjeit mutató transzparenszek mögé hatol.

S miközben a keresztyén egyház születésnapját ünnepli és egységtörekvéseket ünneplünk, aközben nem szűnik meg a belső feszültség; sem a társadalomban, sem az egyházban, sem a családban, sem gyülekezetekben.

Talán azért nem, mert túl jól tudjuk, hogy mit is akarunk, s nem kérdezzük meg: mit cselekedjünk? S azért sem, mert önmagunkat legtöbbször a másikkal szemben identifikáljuk: az vagyok, ami, vagy aki a másik nem.

Az első pünkösd jeruzsálemi nyelvi kulturális sokszínűségében mégis közös nevezőre jutottak. Mert a Szentlélek képes az alázatos lelkű Szentlélekhez és Krisztushoz közeledőket egymáshoz is közelebb hozni. Olyan ünnep ez, ami mintha rendezni akarná az emberiség széttartó és szerteágazó elképzeléseit, kultúráit, nyelveit, Isten-tiszteleteit; s ettől a ponttól lehet megint együtt menni tovább, keresni a közösség, az egyház, az Isten-tisztelet útját.

Persze hamar kiderülnek a különböző vélemények, elképzelések, istentiszteleti, dogmatikai és teológiai nyelvek, de mégis van egy origó, ahova vissza lehet tekinteni, ahonnan inspirációt lehet meríteni, ahol nem számít a másság. És ebben a visszatekintésben is meg lehet hallani a kérdést: hol van a testvéred, aki más, mint te? Más vallású, más nyelvű, más

kultúrájú, más politikai nézetű, más bőrszínű? Aki másként gondolkodik egyházzal, istenről, politikáról, kultúráról, társadalomról? Az első hittérítők, misszionárius apostolok sem egy erőszakos és erőltetett menetben akartak mindenkit egy kultúrára nevelni, hanem azt akarták, hogy minden kultúra nyissa meg ajtaját Krisztus előtt. S ma, amikor félünk, vagy legalábbis azt akarják elhitetni velünk, hogy féljünk az idegenektől, a másoktól, akkor a Szentlélek megnyithatja a mi szívünket, értelmünket mások előtt.

Mert ez az ünnep nem az ítélet, nem a saját identitás megerősítésének ünnepe ez, hanem a befogadás és az elfogadásé.

3. A felelősség születésnapja

Számos elképzelés, megfogalmazás, értelmezés „rakódott” az eltelt két évezred alatt pünkösdi ünnepére. Lehet a Szentlélek kitöltetésének az ünnepe, az egyház születésnapja. Azonban egy valami mintha kissé háttérbe szorulna a hagyományos értelmezések mellett. S ez a felelősség kérdése. Mert mintha valóban itt tárulna ki a keresztyén ember előtt a világ és a nagybetűs élet kapuja. Itt lép ki az ember Krisztus-tanítványként az Isten munkatársaként a világba. Az eddigi inkubátor-létben „csak” elfogadója, haszonélvezője az üdvtörténeti eseményeknek, Krisztus-születésnek, szenvedésnek, feltámadásnak. Passzívan örül, elveszi az isteni ajándékokat, mindazt, amit Krisztus megszerzett nekünk vagy megcselekedett helyettünk. De most már az embernek is részt kell vállalnia a munkában, a küldetésben, a szolgálatban: hajóra kell szállni, missziói munkatervet kell alkotni, jövőképet vizionálni, egzisztenciát és életet kockáztatni, kisebbségi létet vállalni, elnyomtatni, pozícionálni földi és mennyei hatalom között.

Igen, a gyermekkorok vége. Felnőtt, felelősségteljes tettekre van szükség. A Szentlélek segítségével, de a keresztyén embernek önmagát is oda kell szánnia. Az egyház az mindig felelősség. Az egyházzal tartozás, az egyháztagság szintűgy. Nem lehet mindig háritani, főleg nem felfelé: egyháztagok a presbiterekre, presbiterek a lelkészekre, lelkészek az egyházkormányzó(k)ra, az egyház az államra, amint az sok esetben gyakorlattá vált. Ez egy 18-as karikás ünnep abban az értelemben, hogy felnőtté akar nevelni, hogy vállalja mindenki a felelősséget a gyülekezetben, az egyházban a másikért. Hogy a gyülekezet fontosabb legyen a templomnál, hogy a lelkész személye és mentális egészsége fontosabb legyen a jogi státuszánál, hogy az egyház igehirdetése fontosabb legyen a társadalmi feladatvállalásánál, hogy az érdeklődő kétsége és bizonytalansága fontosabb legyen az egyháztagságánál és a biztos bevételnél.

Pünkösdi a nagykorúság ünnepe, de nem káini értelemben. Mert Káin ebben egy figyelmeztető negatív hős: az Édenkertben kívül született ember számára is kitért a világ, amelyben 18 felettinek, felnőtteknek, nagykorúknak, erősnek, hatalmasnak, önállóknak érezte magát; teljes autonómiával, autoritással, szuverenitással nyúlt bele a másik életébe és avatkozott bele az Isten kompetenciájába.

Önálló életet akart talán ő is, elismerést, érvényesülést, saját életteret, karriert, ahol valóban mindenért ő a felelős – de éppen a rábizottért nem tudta vállalni a felelősséget, és cinikusan lerázta magáról az Isten ezirányú kérdését.

Erőnk, lehetőségünk mindig csak akkor számít legitimnek, ha azokban megjelenik a másikért, felebarátért, honfitársért és idegenért, valamint a közösségért (egyházért, nemzetért, teremtett világért) érzett felelősségünk.

A felelősség mindig körültekintés, a másik életének tiszteletben tartása, segítő részvétel a másik életében, „ott-lét” és „együtt-lét” a másikkal.

Az egység, legyen az az egyház egysége, az „*unam sanctam*” egysége, a magyar reformátusok egysége, akkor ér valamit, ha abban valóban ott van a felelősség a ránk bízottakért, a másikkal, az ügyért.

Istennek hála Káin és Ábel története nem vég-történet, hanem eredet-történet. Van tovább. Nem egy elromlott kapcsolatnak a tragikus vége, hanem a rendeződés lehetőségének a kezdete. Tovább lehet lépni, újra lehet kezdeni – tanulva az elsők hibáiból.

És pünkösöd sem az egyházi év utolsó „ünnepes” ünnepe, amikor már lazíthatunk, mert semmi érdekes nem fog már történni az egyházi esztendőben, hanem eredet-történet ez is. Elindulás-történet, kibocsátó történet, útnak indító történet. Inspirál, motivál, ösztönöz, tettekre készíten, kérdez és kérdésre és kérdések meghallására hív.

Egységünnepe is ilyen. Nem lezárt, nem befejezett: felelősségre, együttgondolkodásra, együttkérdésre, és az Isten kérdésének közös meghallására hív, hogy szüntelenül kérdezzünk Tőle és halljuk meg Isten kérdését. Válaszunk pedig felelősséget és felelős tetteket tükrözzön. Ámen.

Utóima: *Szentlélek Isten, szeretetnek, öröme, békeségnek, türelemnek, szívességnek, jósnak, hűségnek, szelídségnek, önmegtartóztatásnak* *Lelke, hisszük és valljuk, hogy akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai.*

Élő Lélek, kérünk Téged, hogy vezérelj bennünket, egyházunkat, gyülekezeteinket, előjáróinkat, testvéreinket az igazság, fiúság, szentség, egyetértés útján.

Irgalmasság Lelke, könnyörgünk Hozzád, adj vidám, örvendező, reménykedő szívet mindannyiunknak.

Vigasztaló Lélek, kérünk Téged, add erőt, bátorításodat, mindeneket betöltő egyedüli vigasztalásodat a bánkódóknak, szenvedőknek, gyászolóknak, akik közöttünk vannak ezen az istentiszteleten is, vagy otthonaikban, betegágyaikon, száműzetésükben, nyomorúságaik között várják, hogy megnyíljanak az egek, és igazságot, békeséget, vigasztalást kapjanak.

Bölcsesség Lelke, kérünk Téged, hogy add meg a belátás, értés, továbblátás mennyei ajándékait azoknak, akik néped és népünk, közösségeink előtt járnak.

Kérünk Téged, szolgálókat és tanulókat küldd szerteszét e világra, falvainkba és városainkba, szörvényokba és a többség által kizsárolt, kiszorítottak közé is.

Bőségnak Lelke, kérünk Téged, töltsd be gazdagon az éhezőket, nélkülözőket, szomjazókat, hiányokat szenvedőket.

Békeségnak Lelke, könnyörgünk Tehozzád, hogy látogasd meg és hatalmaddal állj az üldözöttek mellé, akiket Krisztusért, hitünkért üldöznek és öldökölnek.

Kérünk Téged, hogy a háborúságot szenvedőket is Te öleld körül, bárhol is éljenek e világon. Ez órán különösen könnyörgünk kárpátaljai hittestvéreinkért és felebarátainkért, akik szívét és lelkét, életét a halál és a háború szele rémíti, fenyegeti. Könnyörgünk magunkért, életünkért, mindennapjainkért is, add meg a békeséget nekünk is, a bolyongókat, tévelygőket pedig vezesd vissza az igazság ösvényére.

Szentlélek Úristen, ne távozz el tőlünk, hanem tarts meg hitben, hűségben, engedelmisségben, Te bátorítsd és erősítsd szívünket, életünket, szavainkat, hitünket.

Szeretet Lelke, hallgass meg, kérünk, hiszen nem szolgálj félelemmel, hanem a fiúság Lelke által kiáltjuk Krisztusért: Abba, Atyánk. Ámen.

(Az evangélikus istentiszteleti rendtartás alapján)